

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

KONFERENS OM FISKETURISM – EN NATURLIG NÄRING

Sammanställning av
anföranden på konferensen
om fisketurism i Göteborg
oktober 1996.
Arrangörer; Fiskeriverket
och Turistdelegationen

Rapporter, Reports

FISKERIVERKET

Rapport 1/04 -97

ISSN 1104-5906

Förord

Under hösten 1996 inbjöd Fiskeriverket och Turistdelegationen till en konferens i Göteborg om fisketurism, Fisketurism – en naturlig näring.

Titeln kan tolkas både bildligt och bokstavligt. Fiskeriverket har ansvaret både för fiskevården och för fisket. Det var därför naturligt för verket att anordna konferensen tillsammans med Turistdelegationen som har det övergripande ansvaret för turismen i vårt land. Delegationen arbetar också för att turistfrågorna skall hanteras i samarbete mellan delegationen och respektive sektorsmyndighet.

Den gemensamma bedömningen hos Fiskeriverket och Turistdelegationen är att det finns en stor utvecklingspotential för svensk fisketurism.

För Fiskeriverket är det angeläget att på det här sättet göra ett avstamp genom att etablera en nära kontakt med de andra myndigheter, organisationer, företag och enskilda människor som arbetar inom fiskesektorn och de som mera specifikt arbetar med turismen. Ett etablerat sådant nätverk får stor betydelse för den fortsatta utvecklingen. Alla måste vi dra åt samma håll!

Konferensrapporten hoppas vi skall vara startsignalen för ett fruktbart utvecklingsarbete av svensk fisketurism. Samtidigt vill vi tacka för det stora intresse som visades konferensen.

Fiskeriverket och Turistdelegationen arbetar nu tillsammans inom en särskild arbetsgrupp med utarbetandet av en utvecklingsplan för svensk fisketurism som skall vara klar i maj 1997. I gruppen ingår dessutom representanter för Turistrådet, Fiskevattensägarna, Sportfiskarna, Länsstyrelserna samt Turistnäringen.

Per Wramner
Generaldirektör
Fiskeriverket

Innehåll

Välkomna!	7
<i>Per Wranner</i> , generaldirektör, Fiskeriverket	
Öppnar konferensen och ger samtidigt en kort bakgrund till Fiskeriverkets engagemang i fisketurismfrågor.	
Inledningsanförande	8
<i>Annika Åhnberg</i> , Jordbruksminister	
Förklarar varför fisketurismen är en viktig framtids-och landsbygdsnäring inom Jordbruksdepartementets ansvarsområde.	
Turismen i Världen, Europa och Sverige	11
<i>Bengt Sahlberg</i> , professor i turismvetenskap, Mitthögskolan, Östersund	
<i>Dennis Bederoff</i> , projektledare, Turistdelegationen	
Är fisketurismen en naturlig del av turismen? Vilka erfarenheter finns från andra länder som gör satsningar på fisketurism? Vilka marknader – nationellt och internationellt – är viktiga för de svenska fisketurismföretagen? Vilka är kunderna och var finns de?	
Fisken som biologisk resurs	16
<i>Per Nyberg</i> , laborator, Fiskeriverkets Sötvattenslaboratorium	
Vilka biologiska förutsättningar finns det för fisketurismen och tål fiskbestånden en ökad beskattning? Vilka fiskevårdsåtgärder kan behöva vidtas?	
Produkten Fiske	21
<i>Curt Wendt</i> , VD, Hökensås Sportfiske AB	
Hur ser fisket ut som produkt? Vilken struktur har det svenska fisket och vilka är aktörerna? Vilka komponenter måste finnas med för att vi skall kunna paketera och sälja produkten?	
Marknadsföring och distribution av fisketurismen	25
<i>Jan Gunnarsson</i> , informationschef, Sveriges Rese- och Turistråd	
<i>Lennart Bång</i> , produktionschef, Skånes Turistråd	
Hur bedriver vi marknadsföring av Sverige, regionerna och företagen? Vilka är aktörerna och hur samverkar vi? Projektet "Fiska i Skåne" presenteras.	
Fisketurismens samhällsvärde	30
<i>Eva Roth</i> , lektor, cand. polit., Fiskeriøkonomisk Institut, Sydjysk Universitetscenter	
Hur beräknar man samhällsvärdet av fisketurismen? Vilket national-ekonomisk värde har den? Hur ser de danska erfarenheterna ut?	

Länsplanering för fisketurism	33
<i>Sven-Ola Öhlund</i> , länsfiskeexpert, Jämtlands län	
Hur sker planeringen av fisketurismen inom ett län? Vilka erfarenheter finns det från Jämtland?	
Byskeälven som regionalekonomisk resurs	35
<i>Gösta Weissglas</i> , docent, projektledare, Umeå Universitet	
<i>Jan Marklund</i> , projektledare, Byskeälvens fiskevårdsområde	
Hur ser fisketurismen ut vid Byske älv och vilken regionalekonomisk betydelse har fisket? Vilken utvecklingspotential finns? Projektet "Laxen tillbaka till våra älvar" presenteras.	
Fisketurism i skyddad natur	39
<i>Lennart Olsson</i> , direktör, Getnö Gård	
Ett praktisk exempel på fisketurism i ett privat naturskyddat område. Fisket baseras på gädda och abborre. Området har en stor andel internationella besökande.	
Fisketurism i fjällen	41
<i>Ingemar Kristell</i> , VD, Tjuonajokks vildmarkscamp	
Fisket efter harr, röding och öring i Kalixälvens källområden utgör basen för denna lyckade satsning på fisketurism. Vilka speciella krav ställs på ett fisketurismföretag i fjällområdet och vilka problem kan man som företagare stöta på?	
Kommunen och fisketurismen	42
<i>Mats Olsson</i> , f.d. kommunalråd, Karlshamns kommun	
Vad betyder fisketurismen för en kommun? Erfarenheter från en kommun med erfarenheter från såväl kust- som inlandsfiske.	
Fisketurism med lokalt engagemang för överlevnad	43
<i>Jan Salomonsson</i> , VD, Tännäs fiskecentrum AB	
En lyckad satsning på fisketurism i landsbygd där utvecklingen baseras på lokal förankring. Vilka komponenter bygger upp satsningen i Tännäs?	
Fisketurismen år 2000 – Fiskeriverkets och Turistdelegationens visioner	44
<i>Per Wranner</i> , generaldirektör, Fiskeriverket	
<i>Göte Ekström</i> , direktör, Turistdelegationen	
Myndigheternas visioner av den framtida fisketurismen i Sverige. Hur ser det ut år 2000 och hur når vi dit?	

Varje författare ansvarar för innehållet i sin text. Kommentarer och slutsatser i materialet är ej Fiskeriverkets ståndpunkter.

Rapporten kan beställas från:

Fiskeriverket, Box 423, 401 26 Göteborg
Telefon: 031-63 03 00, Fax: 031-15 65 77

Turistdelegationen, Box 7087, 103 87 Stockholm
Telefon: 08-678 34 00, Fax: 08-678 04 25

Tryckt på Colorit miljövänligt papper i 1000 ex
April 1997
Göteborgs Länstryckeri AB

Fiskeriverket och Fisketurismen

Per Wramner,
Generaldirektör,
Fiskeriverket,
Göteborg

Fru statsråd, ärade konferensdeltagare! Som chef för Fiskeriverket är det för mig en stor glädje och tillfredsställelse att på Turistdelegationens och Fiskeriverkets vägnar få hälsa er alla varmt välkomna till den här viktiga konferensen *Fisketurism – En Naturlig Näring!*

Titeln kan tolkas både bildligt och bokstaveligt. Som centralmyndighet för fiske har Fiskeriverket ett ansvar både för fiskevården, dvs resursen, en nog så viktig bit i det här sammanhanget, och för fisket. I begreppet fiske ingår alla typer av fiske, inklusive fritidsfiske, och därmed har vi också ett ansvar för viktiga delar av fisketurismen och därför är det naturligt för oss att ta initiativet till den här konferensen. Det är också naturligt att arrangera den i samarbete med Turistdelegationen som har det övergripande ansvaret för turismen i vårt land och verkar för att turistfrågorna ska hanteras i samarbete mellan delegationen och respektive sektorsmyndighet.

Jag är glad för det fasta och nära samarbete med Turistdelegationen som manifesteras genom den här konferensen och som förhoppningsvis kan betyda en hel del för fisketurismens fortsatta utveckling. Båda myndigheterna är övertygande om att här finns en mycket stor utvecklingspotential. Vi tycker det är mycket glädjande att så många har hörsammat vår gemensamma inbjudan.

Särskilt roligt är det naturligtvis att Annika Åhnberg som jordbruksminister och därmed också fiskeminister har kommit hit. Likaså vill

jag särskilt vända mig till våra gäster från de nordiska grannländerna. Deltagarna i övrigt representerar ett brett spektrum av företagare, organisationsföreträdare, politiker och tjänstemän. Det tyder på att intresset för de här frågorna är stort och att fisketurismen bedöms vara en viktig del av den framtida svenska turismen. En del som har en stor regionalekonomisk betydelse, inte minst i glesbygd. Rätt utvecklad tror vi den ger möjlighet för många människor att bo kvar och verka även i avlägsna glesbygder.

Från Fiskeriverkets sida har vi bedömt det som mycket angeläget att göra det här avstampet för att manifesteras betydelsen av och utvecklingspotentialen för fisketurismen, redovisa dagsläget för fisketurismen allmänt liksom ett antal lyckade exempel på satsningar inom det här området och inte minst inspirera oss i vårt fortsatta arbete inom fisketurismen. Jag vill också starkt framhålla verkets intresse av att medverka och bistå i den fortsatta utvecklingen av fisketurismen.

Med de här orden vill jag än en gång hälsa er välkomna hit och ber att få överlämna ordet till dagens ordförande, kammarrättslagman Gunnar Dyhre som kommer från Kammarrätten här i Göteborg. Gunnar Dyhre är aktiv sportfiskare och välkänd juridisk expert på fiskefrågor, bl a fiskevårdsområden och fisketillsyn. Gunnar, vi är väldigt glada att Du har påtagit dig det uppdraget! Jag lämnar ordet till dig.

Inledningsanförande

**Annika Åhnberg,
Jordbruksminister,
Jordbruksdepartementet,
Stockholm**

Ärade konferensdeltagare!

I dag är en alldeles speciell dag. Det är nämligen första gången som Fiskeriverket och Turistdelegationen tillsammans ordnar en konferens på det viktiga temat fiske och fisketurism. Jag tycker det är väldigt roligt att få vara här och få chansen att inleda den här spännande dagen

Det finns ett stort engagemang i Sverige kring fisketurism.

och de diskussioner som ska föras här idag. Det är ingen tvekan om att det är ett intressant och angeläget ämne och er närvaro här bekräftar den saken liksom också att det redan finns ett mycket stort engagemang i Sverige kring fisketurism och närliggande verksamheter runt om i landet.

de verksamheter runt om i landet.

Det bekräftar också att det är dags att samlas upp erfarenheter, att diskutera dem gemensamt för att ytterligare kunna utveckla verksamheterna. Jag är säker på att vi har en mycket intressant dag framför oss med både mer övergripande resonemang och många konkreta exempel från olika håll i landet. Jag tror inte det är en slump att intresset för fisketurism ökar, vilket det har gjort under senare år och med all säkerhet kommer att göra i framtiden.

Jag tror inte heller att det är en slump att detta händer nu. Jag tror att det på sätt och vis speglar samhällsutvecklingen. För inte så länge sedan var fiske en självklar del i vardagslivet. De flesta av oss bodde på landsbygden och hade fisket runt knuten och tyckte säkert att det var en trevlig sysselsättning men inte något särskilt exklusivt utan snarare en naturlig del av vår dagliga tillvaro. Idag lever de allra flesta av oss i tätorter eller städer och fisket har blivit någonting annat, inte längre en del av vardagen utan en del av semester och fritid, en sysselsättning som man också är beredd att betala för och att resa långa sträckor för att kunna få bedriva. Jag tror att det är viktigt att vi i det fortsatta arbetet betänker detta.

För många är fortfarande – trots de stora samhällsförändringarna – fisket en självklar del av vardagen och man vill ha kvar möjligheten att kunna gå runt knuten och meta lite. I växande

grad är fisket en viktig del av tillväxt, näringslivsutveckling och turism på landsbygden. Jag tror att vi är på väg att förändra inställningen, som har varit stark, inte bara i vårt land utan också på andra håll i världen, att turism inte är "riktig verksamhet". Riktigt arbete är någonting annat. Det är t ex när man tillverkar bilar eller när man utför sådana jobb som resulterar i en vara.

Ganska länge betraktade vi turism som någonting annat än riktigt arbete. Den uppfattningen är definitivt på väg att förändras. Jag tror faktiskt också att det här har beröring med diskussionen om det ekologiskt hållbara samhället som vi så ofta för och som är så viktig för oss.

Själv tillhör jag den generation som fick tillgång till mycket mera materiell välfärd än som tidigare varit vanligt i samhället. Den generation för vilken ökad välfärd i väldigt hög grad bestod i möjligheten att kunna köpa olika saker. Nu är vi på väg in i ett skifte, vi definierar livskvalité som något annat. För våra barn och ungdomar och kommande generationer är det kanske inte i första hand tillgången på materiella ting, som definierar livskvalité och välfärd, utan snarare är kvalité positiva upplevelser, t ex att fiska. Det vill säga en typ av tillväxt som handlar om upplevelser och som är mycket mer ekologiskt anpassad och hållbar än den tillväxt, som jag växte upp med och vande mig vid. Därför är utvecklingen av turismen till en del av näringslivsutvecklingen någonting som ska värderas och som faktiskt också får kosta pengar!

Utvecklingen av turismen ska värderas och får kosta pengar!

Denna utveckling är även i det ekologiska perspektivet någonting som vi bör bejaka. Men det är också självklart att i det ekologiska perspektivet är det också andra aspekter som är viktiga när det gäller fiske. Det är en grundläggande del i den svenska fiskepolitiken över huvud taget, såväl för den som gäller yrkesfiske, som för den som gäller turism eller vattenbruk. Fisket måste alltid ske på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi

måste vara aktsamma om de biologiska resurserna – vi får inte utarma dem. Vi måste vara varsamma med fiskbestånden.

Vi måste även i framtiden bevara balansen i ekosystemen, bevara bestånden så att de långsiktigt kan nyttjas bärkraftigt. Särskilt stort ansvar har vi givetvis för de fiskbestånd som är allvarligt hotade. Det är också med stor glädje jag kan konstatera att den inställningen finns det ingen som helst delad mening om i vårt land. Det finns tvärtom en mycket stor samstämmighet kring nödvändigheten av ett varsamt fiske och ett fiske som utgår från den lokala situationen. Kring ett fiske som sker i samklang med naturen och inte i motsättning till den. Detta kan jag konstatera när jag tittar på olika typer av marknadsföringskampanjer som görs, t ex Top Ten Fishing. Det är en grundläggande del också i de kampanjerna att det fiske som erbjuds ska vara ett ekologiskt hållbart fiske. Jag tror inte vi nog kan värdera och uppskatta hur viktig

Det fiske som erbjuds ska vara ett ekologiskt hållbart fiske.

denna gemensamma syn och inställning till fisket är.

Låt mig i det sammanhanget säga några ord om det mest hotade fiskbeståndet vi har, laxen i Östersjön. Om nödvändigheten av att vi ytterligare ökar våra ansträngningar i

det internationella samarbetet för att få förståelse för vår syn – att vi måste vara mycket aktsamma, att vi på kort sikt måste begränsa uttaget av lax i Östersjön. Vi måste intensifiera arbetet med de långsiktiga åtgärderna. Nyligen har förhandlingarna i fiskerikommissionen för Östersjön om de aktuella kvoterna avslutats och vi kan konstatera att vi nådde inte så långt som vi ville. Det blev en reduktion av uttaget men inte en tillräcklig – till 410 000 laxar. Men det togs också beslut om en särskild konferens i februari 1997 för att diskutera mer långsiktiga åtgärder. Vi ser detta som steg i rätt riktning.

Vi ser det givetvis också som oerhört viktigt att fortsätta vårt intensiva arbete för att begränsa uttaget av naturlax i Östersjön i syfte att be-

vara de vilda laxstammarna. Vi ser att detta har en beröring med utvecklingen av fisketurismen. Det är först om vi klarar av problemen i Östersjön som vi också till fullo kan utveckla den potential som finns när det gäller fritidsfiske och turism.

Det ekologiskt hållbara samhället förutsätter förstås också en god fiskevård och det är naturligtvis ingen hemlighet för er att det förslag som regeringen lämnade till riksdagen om en allmän fiskevårdsavgift, aldrig kom att genomföras. Propositionen togs tillbaka beroende på det starka motstånd som fanns mot avgiftens utformning. Jag

vill ta det här tillfället i akt att säga att vi arbetar mycket, mycket intensivt på jordbruksdepartementet med frågan om fiskevårdens finansiering.

Vi är mycket medvetna om att en god fiskevård är en förutsättning, inte bara för fisketurism utan också för att bevara och utveckla den biologiska mångfalden. Fiskeriverket har lämnat sitt förslag till aktionsplan för att bevara och att utveckla den biologiska mångfalden och i vårt arbete ingår också denna som underlag för kommande beslut om fiskevårdens framtida finansiering. Frågan är definitivt inte bortglömd utan arbetet pågår, som sagt, intensivt och givetvis är ambitionen att vi ska forma ett förslag som långsiktigt tillgodoser finansieringen av en god fiskevård i vårt land.

Detta är regeringens uppfattning i det perspektiv, som vi nu har när det gäller att bekämpa arbetslösheten – det är ju den viktigaste uppgiften vi står inför. Målet är att halvera arbetslösheten till år 2000. Det är ett högt ställt mål men vi menar att det finns möjligheter att nå det. Det finns möjligheter att klara det om vi har en god tillväxt och om vi lyckas bevara de stabila ekonomiska förutsättningar, som vi nu har uppnått genom att sanera statens finanser.

I det här perspektivet är det viktigt vad som händer med landsbygden. Det är dags att vi gör

Vi arbetar intensivt med frågan om fiskevårdens finansiering.

en offensiv för landsbygden – att vi verkligen tillvaratar alla möjligheter till arbetstillfällen och sysselsättning. I det perspektivet är naturligtvis utvecklingen av fritidsfiske och fisketurism av mycket stor betydelse och här finns givetvis ett statligt ansvar att med hjälp av struktur- och näringspolitik stötta den utvecklingen t ex inom ramen för de olika EU-program som finns på området. Det är en utveckling som redan har påbörjats men där det finns en oerhört mycket större potential och mer att göra.

Det är glädjande att notera, att i återkommande undersökningar är fiske en oerhört viktig sysselsättning för många, många människor i vårt land. Enligt undersökningen Fiske -95, som ni säkert känner till, är det 2,2 miljoner människor som säger att man någon gång ägnar sig åt fritidsfiske och så många som 900 000 som säger att fiske är den allra viktigaste sysselsättningen man ägnar sig åt på fritiden. Det är klart att alla kringaktiviteter kring detta fritidsintresse också är med och genererar utveckling och sysselsättning på landsbygden. Man reser till platserna där man ska fiska, man bor någonstans, man har kanske familjen med sig, man kanske hittar andra kompletterande sysselsättningar.

**2,2 miljoner
människor ägnar
sig någon gång
åt fritidsfiske.**

Det är ju inte bara i Sverige som det finns ett starkt intresse, också 20 miljoner människor i Europa har fiske som en av sina viktigaste fritidssysselsättningar. Sommaren 1994 var det 440 000 av dessa 20 miljoner som hittade till vårt land. Det är självklart att det kan vara många fler om vi på ett bra sätt lyckas utveckla fisketurismen och angränsande verksamheter.

Jag tror att i det sammanhanget är det viktigt att tänka på att fiske kan vara ett intresse för många grupper. Det är väl ingen överdrift att säga att det traditionellt är en manlig sysselsättning att ägna sig åt fiske. Men jag tror och skulle gärna vilja understryka vikten av att man också tänker på kvinnor i det här sammanhanget och jag vet att det på en del håll i landet görs

särskilda satsningar. Man ordnar särskilda kurser eller andra aktiviteter för att locka kvinnor till att intressera sig mer för fritidsfiske. Jag tycker att det är en viktig utveckling. Det är också viktigt att man kombinerar fiskandet med kompletterande familjeaktiviteter så att hela familjen kan följa med. Jag vet att det också på det området görs en hel del på olika håll i landet. Jag vill understryka att detta också är en mycket viktig del av utvecklingen.

Det viktigaste för fiske är naturligtvis vattnet och fisken men jag tror att det också är viktigt med en helhetssyn. Utan vattnet och fisken blir det inga möjligheter till fritidsfiske och fisketurism. Men vattnet och fisken räcker inte, det måste finnas arrangemang och anläggningar för att helheten ska bli attraktiv för de människor vi vill engagera. Många lokala aktörer är betydelsefulla, där är kommuner, där är länsstyrelser, där är fiskevårdsområden. Jag tror att det är viktigt att alla tar sitt ansvar för att se till att allt det som skall vara runt själva fisket fungerar, är bra och lockande.

Utän den helheten tror jag inte att vi kommer att kunna utveckla fisketurismverksamheten, ta tillvara dess kraft och den stora potential den har. Det är aktörerna på olika nivåer som behöver samverka för att vi ska kunna gå vidare och göra fritidsfiske till en ännu mer attraktiv verksamhet som engagerar ännu fler.

Jag hoppas och tror att den här dagen och den här konferensen ska kunna ge inspiration till oss för vårt fortsatta arbete på olika nivåer, med att utveckla fritidsfiske. Jag hoppas och tror att dagens arrangörer, Fiskeriverket och Turistdelegationen, inte ser det här som engångsföreteelse utan som starten på ett ökat och ett fortsatt gemensamt engagemang kring fisketurism.

Turismen i Världen, Europa och Sverige

Bengt Sahlberg
professor
Mitthögskolan
Östersund

Svenskarnas resor i Sverige och till utlandet.

Från vaggan till graven lever människan i mer eller mindre intim symbios med sina artfränder via olika typer av nätverk. Mycket av individens beteende karakteriseras också av repetitiva beteenden. Frågan vi ställt oss är: I vilken utsträckning är nätverkstillhörighet och egen kännedom om olika resmål genom tidigare besök styrande för vårt resande?

Det statistiska underlaget för studien är hämtat från den svenska resvaneundersökningen TDB. Analysen avser endast svenskarnas privatresor med övernattning i Sverige och till utlandet. Studien gäller förstagångsresor och återbesöksresor samt nätverksresor och icke-nätverksresor. Resor till släkt eller vänner och till egna fritidshus definieras som nätverksresor, dvs destinationen ligger fast.

Den övergripande bilden visar att av svenskarnas samtliga fritidsresor med övernattning inom det egna landet (ca 45 miljoner år 1995) är drygt 90 procent återbesök på tidigare besökta resmål och 67 procent är nätverksresor. Endast 7 procent är förstagångsresor utanför nätverken. Högst andel återbesökare registreras för de största städerna medan de intensivaste turistregionerna som exempelvis Öland och Jämtland uppvisar högst andel förstagångsbesökare.

Nätverksresandet är också mer styrande för resor till större städer än till turistdestinationer. Andelen nätverksresor till Stockholm är t ex 63 procent medan motsvarande andel till Öland stannar vid 37 procent. Hur ser då nätverksberoendet och återbesöksresandet ut vid svenskarnas utlandsresande (ca 7,5 miljoner resor år 1995)? En mindre del av fritidsresor till utlandet tillhör kategorin nätverksresor (27%). Återbesöksfrekvensen dvs tidigare erfarenhet av resmålet är emellertid hög (78%). Av 13 specialstuderade utländska destinationer karakteriseras 8 av en kombination av höga andelar icke-nätverksresor och återbesök (de europeiska länderna). Två regioner kännetecknas av en starkare kombination av nätverksresor och återbesöksresor (USA, Sydamerika) medan tre regioner domineras av kombinationen icke-nätverksresenärer och förstagångsresenärer (Australien/Nya Zeeland, Asien, Afrika).

Resultaten pekar mot att nätverk och tidigare erfarenheter spelar en helt avgörande roll vid resor inom landet. Resor till utlandet är mindre kopplade till nätverk men sker i stor utsträckning till redan besökta resmål. Djupare kunskaper om en destinations besökarprofil utgör ett viktigt underlag i diskussioner kring strategier för marknadsföring, produktutveckling, mottagningsservice, distributionssystem m m.

Turismen i Världen, Europa och Sverige

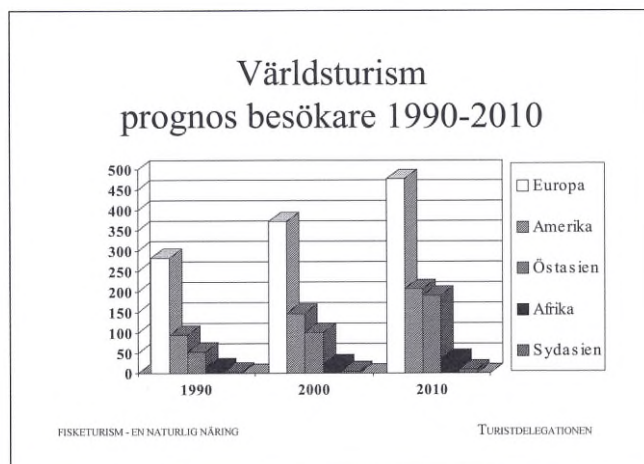
Dennis Bederoff,
projektledare,
Turistdelegationen,
Stockholm

Turism definitioner

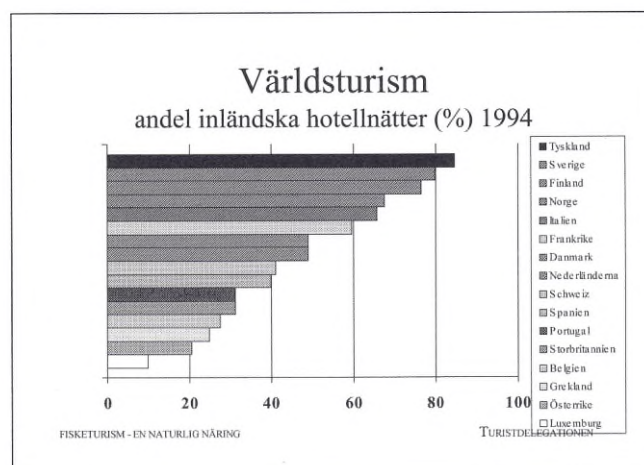
- Turism omfattar människors aktiviteter när de reser till och vistas på platser utanför sin vanliga omgivning för kortare tid än ett år för fritid, affärer eller andra syften (WTO).
eller i ett näringsperspektiv
- Turism är flyttad konsumtion

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING TURISTDELEGATIONEN

Människors aktiviteter som turister består av att bo, att äta, att resa och att göra. Det här är den definition vi använder dagligen, men vid denna konferens vill vi sätta fokus mot näringsperspektivet – flyttad konsumtion. Själva huvudsyftet med turism i ett näringsperspektiv är att flytta konsumtion – till min anläggning, till vår kommun, till vårt län eller till vårt land.
En tydlig inriktning mot ökade intäkter! för att kunna förbättra lönsamheten! för att skapa starkare företag! som skapar fler jobb!
Källa: Turistdelegationen och World Tourism Organization (WTO)

Under perioden 1990-2010 är den årliga ökningstakten för
Europa +2,6%
Amerika +4,0%
Östasien +6,6%
Afrika +4,5%
Sydasien +6,2%
 Sverige, med ca 2,5 miljoner besökare, hade en knapp procent av Europas 283 miljoner besökare 1990.
 Källa: World Travel & Tourism Council (WTTC)

Sverige ser ut att ligga på en stabil andra plats, men egentligen skall tabellen läsas nedifrån, dvs länder med hög andel utländska turister har varit framgångsrika i profileringen av sitt land som turistmål.
 Stora turistländer som Österrike, Spanien, Grekland och Storbritannien har alla en hög andel utländska turister. Även de övriga nordiska länderna Danmark, Norge och Finland ligger före Sverige.
 Källa: Tourism Policy and International Tourism in OECD Countries 1993-94

Man inbillar sig att de stora turistländerna har en oerhörd dragningskraft på besökare från hela jordklotet. Som framgår av bilden handlar det om närmarknader – för de allra flesta!

För Sveriges del är motsvarande siffra ca 65 % från Finland, Norge, Danmark och Tyskland. Sveriges närmarknad finns runt Östersjön! Nya intressanta marknader att bearbeta.

Källa: OECD 1993-93 samt egen bearbetning

Världsturism

andel besökare från närmarknader

- ÖSTERRIKE - 73,2 % från Tyskland, Schweiz och Italien
- DANMARK - 71,3 % från Tyskland, Sverige och Norge
- IRLAND - 69,9 % från Storbritannien, Tyskland och Frankrike
- NEDERLÄNDERNA - 70,2 % från Tyskland, Storbritannien och Belgien

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

TURISTDELEGATIONEN

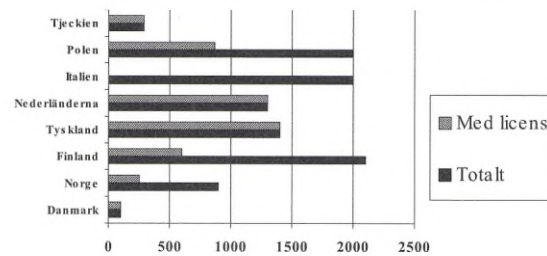
För Sveriges del ligger motsvarande siffra på drygt 2 miljoner fiskare 1995. Av dessa två miljoner svenska fiskare reste ca 80 000 eller 4% utomlands för att fiska. Det kan vara bra att hålla i minnet när vi betraktar bilden. Det är inte så lätt att locka stora kvantiteter potentiella besökare att fiska just i Sverige.

De flesta fiskar där de brukar, där de har båt och fiskedon. De flesta rör sig i etablerade nätverk, det egna fritidshuset, hos släktingar och vänner eller till platser där man fiskat förut.

Nätverken styr vårt resande!

Källa: EIFAC

Fisketurism fiskare i några europeiska länder

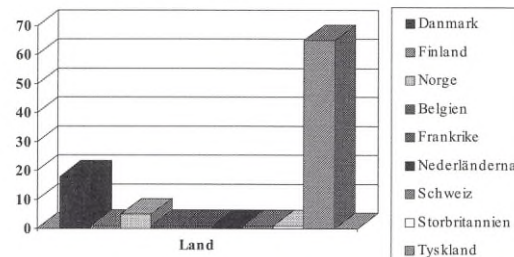
FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

TURISTDELEGATIONEN

Två länder – Tyskland och Danmark – står tillsammans för drygt 80% av alla utländska fiskare i Sverige sommaren 1994.

Källa: Utländsk turism i Sverige sommaren 1994, Styrelsen för Sverigebilden.

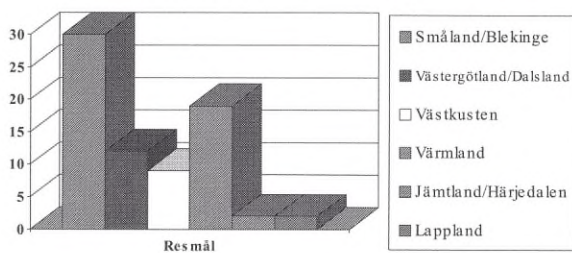
Utländska fiskare i Sverige sommaren 1994 (%)

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

TURISTDELEGATIONEN

Utländska fiskare i Sverige sommaren 1994 (%)

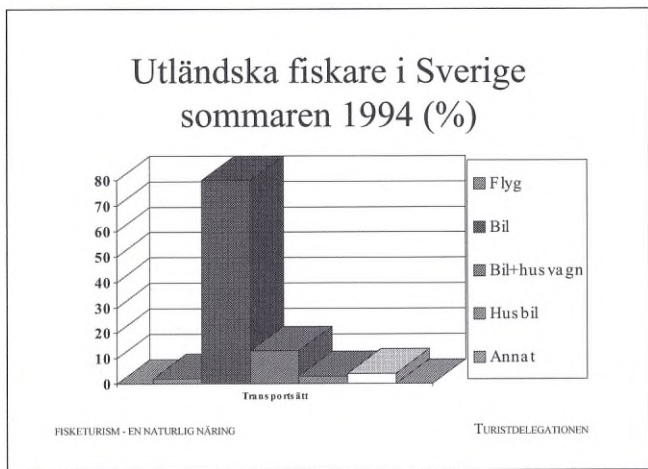

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

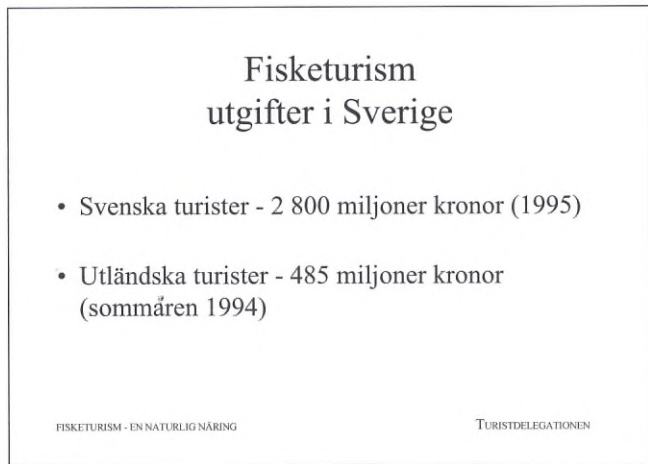
TURISTDELEGATIONEN

Nästan alla kommer söderifrån och nästan alla reser per bil. De stannar till övervägande del i de södra delarna av Sverige.

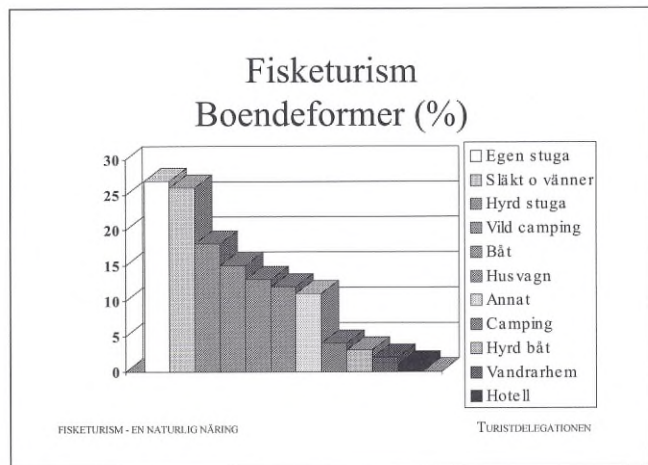
Källa: Utländsk turism i Sverige sommaren 1994, Styrelsen för Sverigebilden.

Bilen är – som alltid i turistsammanhang i Sverige – det helt dominerande transportsättet.
Källa: Utländsk turism i Sverige sommaren 1994, Styrelsen för Sverigebilden.

Boendet sker i hög grad på icke-kommerisella anläggningar. Detta är exempel på effekter av det nätverksresande som Bengt Sahlberg talar om!
Källa: Fiske 95, Fiskeriverket och SCB

Enligt Fiske 95 spenderade svenska fiskare 2 800 miljoner kronor på sitt fiske i Sverige under 1995. För utländska fiskare var motsvarande summa 485 miljoner kronor för sommaren (juni-sept) 1994. I sammanhanget kan nämnas att i det satellitkonto för turistnäringen som Turistdelegationen låtit SCB ta fram redovisas en total omsättning på 104,2 miljarder kronor, en andel av BNP på 3,2% och 175 000 sysselsatta.
Källa: Fiske 95, Fiskeriverket och SCB samt Utländsk turism i Sverige sommaren 1994, Styrelsen för Sverigebilden.

Andelen livsmedel kan förefalla hög, Det beror på att, som framgick av en tidigare bild, kostnaden för boendet är billigt eller gratis. Eller så får man så lite fisk att man är tvungen att handla extra mat!

Källa: Rese- och TuristDataBasen (TDB), genomsnitt 89-95

Preliminära analyser av turistsommaren 1996 indikerar att långresandet minskat. Detta slår framför allt mot Norrland. Tid och resekostnader är sannolikt bidragande orsaker.

Resandet till Norrland är viktigt, det skapar intäkter längs vägen, dvs i hela Sverige.

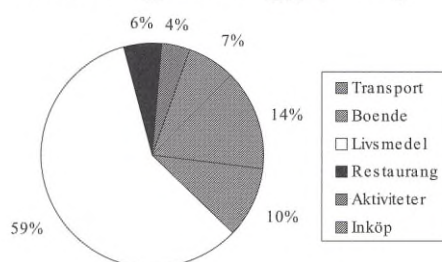
Källa: Fiske 95 och TDB

Turism är en näring som i hög grad bygger på samarbete och samverkan, på destinationer, kring teman eller i profileringen mot marknaden. Den produkt kunden köper är alltid mycket större än vad någon enskild leveratör kan leverera.

Utnyttja den här konferensen till att knyta kontakter för att utveckla de nätverk som bygger en framgångsrik produkt!

Ingen lyckas ensam.

Fisketurism fördelning av utlägg (SEK)

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

TURISTDELEGATIONEN

Fisketurism några highlights

- Viktigaste hinder - för lite tid (60 %)
- Viktigaste transportmedel - bil (91 %) (avser resor med övernattnig)
- Viktigaste kvalitetsbegrepp för fiskevatten - fångstmöjligheterna (23 %)

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

TURISTDELEGATIONEN

Fisketurism slutsatser

- Samverkan
- Starka produkter - bra anläggningar
- Distribuerat - synligt mot kund
- Unikt - ex vinterfiske
- Kvalitet
- Uthållighet

FISKETURISM - EN NATURLIG NÄRING

TURISTDELEGATIONEN

Fisken som biologisk resurs

Per Nyberg,
laborator,
Fiskeriverkets Sötvattenslaboratorium,
Örebro

Sverige är ett mycket vattenrikt land och ca 10% av landets areal utgörs av ytvatten. Vi har totalt nästan 100 000 sjöar som är större än 1 ha (1 ha=100x100 m). Merparten av dessa är mindre än 10 ha och flertalet ligger i de norra delarna av landet. Om man utesluter de minsta sjöarna, som kanske inte är så intressanta i detta sammanhang, så framstår klart att de flesta sjöarna finns i Norrlands inland, medan västkustområdet och mellansvenska låglandet är relativt sjöfattiga (Fig. 1a och 1b).

Den sammanlagda längden på de vattendrag som finns utmärkta på topografiska kartan har beräknats till 300 000 km, varav ca 30% utgörs av vattendrag som är bredare än 10 m. Enligt en sammanställning som Henrik Andersson gjort på uppdrag av Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna), finns självreproducerande havsöringbestånd i ca 350 av våra kustmynnande vattendrag. Cirka hälften av dessa är belägna på västkusten (Fig. 2).

Våra vattens produktionsförmåga och förmåga att avkasta fisk varierar oerhört mycket, såväl från norr till söder som mellan skogsbygd och

slättland. Variationen beror på klimat och näringstillgång men också till stor del på fiskart-sammansättningen. Arter som äter djurplankton och i vissa fall även alger är generellt sett högavkastande. Till dessa arter hör flertalet karpfiskar och siklöja, vissa sikarter samt nors. Generellt sett lågavkastande är samtliga rovfiskarter. Den varierande produktionsförmågan kan illustreras med data från Sötvattenslaboratoriets så kallade elfiskeregister, där en mycket stor mängd provfiskedata från landets rinnande vatten finns lagrade. I vattendragen på väst- och sydkusten finns i medeltal 70-90 öringungar per 100 m², medan det i övriga delar av landet bara finns 20-30 öringungar på samma yta (Fig. 3).

Vi har tyvärr stora brister i vårt kunnande när det gäller fiskavkastningen i olika sjötyper och i olika delar av landet. Detta beror på att den enda fångststatistik som finns, kommer från sjöar där ett yrkesmässigt fiske bedrivs. Även om vi har viss uppfattning om fritidsfiskets totala årliga fångst i landet, så har vi mycket liten vetskap om fritidsfiskets fångster i enskilda vatten. Fiskets bedrivande har också förändrats

Fig 1a. Sveriges 99117 sjöar fördelade på region

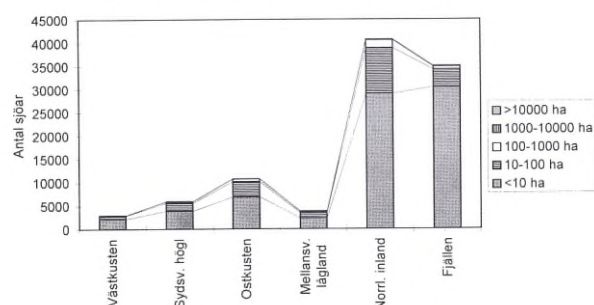

Fig 1b. Bara sjöar över 10 ha

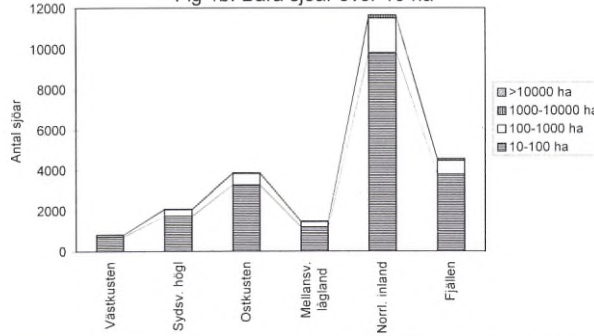

Fig 2.

Havsöringvattendrag som producerar mer än 500 havsvandrande ungar (smolt) per år.

	Antal vattendrag (minst)
Gävleborg-Norrbottn	96
Kalmar-Gotland-Uppland	44
Skåne-Blekinge	60
Västskusten	152
Sverige	352

i mycket hög grad, från att tidigare ha varit ett utpräglat husbehovsfiske, då i stort sett alla arter togs tillvara i hushåll och till djurföda, till att i dag vara ett sportfiske som i första hand är riktat mot rovfiskarterna.

Vi har därför försökt gå tillbaka till den tid då vi bedömer att fisket var mera intensivt och allsidigt inriktat och sammanställt fångstuppgifter ur Sötvattenslaboratoriets sjöarkiv. Dessa uppgifter samlades in av fiskerikonstulanten i respektive län. I arkivet finns också en beskrivning av varje sjö och bl a uppgift om vattnets klarhet, mätt som siktdjup. Detta kan också användas som ett mycket grovt mått på produktionsförmåga, dvs ett klart vatten (høgt siktdjup) indikerar näringsfattiga förhållanden, medan ett lågt siktdjup kan vara en indikation på näringsrikare förhållanden.

I sjöarna med lägst siktdjup tog man under åren 1930-50 årligen ut i genomsnitt ca 2,5 kg gädda per ha och i klarvattenssjöarna ca 1 kg. För abborre var variationen mindre och ca 1 kg per ha oavsett siktdjup (Fig. 4). I likhet med gäddans avkastning var gösavkastningen störst och ca 2 kg per ha i de grumligaste sjöarna, medan klarvattenssjöarna avkastade obetydliga mängder (Fig. 5).

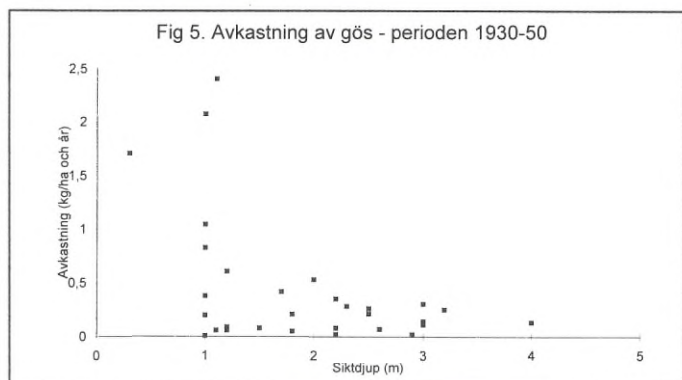
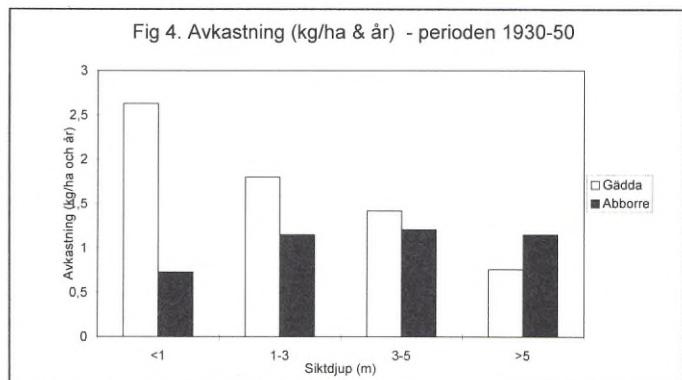
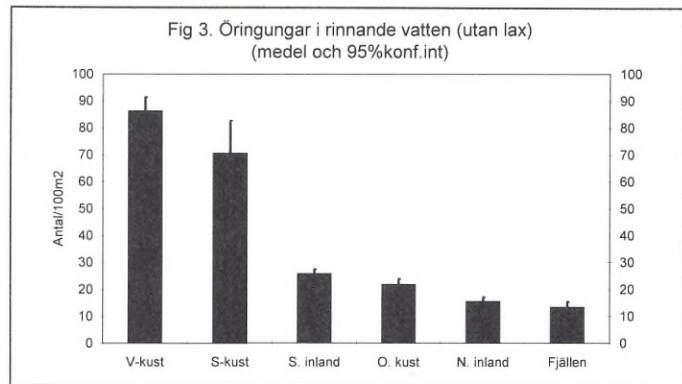
Jag kommer bara att i mycket grova drag gå in på avkastningspotentialen av olika fiskarter i olika typer av vatten och har därför bara indelat sjöarna i fjällsjön, inlands-/skogssjön och kust-/låglandssjön.

Den utpräglade fjällsjön är mycket lågproduktiv och hyser oftast endast röding och/eller öring. Rena öringvatten är mest lågproduktiva genom att öringen inte förmår att utnyttja djurplanktonproduktionen som föda. Högst avkastningspotential har de fjällsjöar som hyser både öring och röding. På lite lägre höjd kan harr och/eller sik tillkomma och dessa har vanligtvis en högre avkastningspotential än öring och röding (Fig. 6).

I inlands-/skogssjön tillkommer ett flertal arter, varav sik och siklöja tillhör de mest högavkastande, medan t ex öring blir trängd av de andra arterna och ger ganska lite. Andra vanliga arter i denna sjötyp är gädda och abborre som

avkastar 0,5-2 resp 0,5-4 kg/ha beroende på var i landet sjön är belägen (Fig. 6). I denna sjötyp görs ofta utsättningar av mer eller mindre fångstfärdig regnbåge för att skapa fiskemöjligheter. Totalt sätts 2 500 ton regnbåge ut årligen. Avkastningspotentialen av denna art är egentligen obegränsad och helt och hållet beroende på hur mycket som sätts ut.

Kust-/låglandssjön är vanligtvis den artrikaste sjötypen och avkastningspotentialen varierar

väldigt mycket från den magrare sjön i Norrlands kustland till de övergödda slättsjöarna i södra Sverige. Störst avkastningspotential finns även i denna sjötyp hos siklöja, såvida sjön inte är alltför näringsrik och/eller grund. Sista nämnda sjötyp som ofta även är varm och grumlig kan avkasta stora mängder gös, medan avkastningen av gädda är lägre. I denna sjötyp förekommer oftast mycket stora mängder av ett flertal karpfiskarter, mört, braxen, björkna, sutare, ruda m fl. Avkastningspotentialen hos dessa arter är i stort sett obegränsad (Fig. 6).

De rinnande vattnen har likaledes mycket grovt indelats i oreglerade småvattendrag, kustmynnande vattendrag och reglerade inlandsvattendrag i Svea- och Götaland respektive Norrland.

I de fall som de oreglerade vattendragen utgör lek- och uppväxtområde för sjövandrande bestånd, finns egentligen ingen avkastningspotential, eftersom beståndet utgörs av uppväxande ungfisk. I andra vatten kan finnas strömstationära bestånd av öring och/eller harr. Öringavkastningen är låg och vanligtvis i storlek 1-3 kg per ha och år, medan harren visat sig avkasta upp mot 20 kg/ha i lämpliga vattendrag.

I de kustmynnande vattendragen finns vanligtvis en kort och av reglering påverkad sträcka

upp till första vandringshindret. Fiskproduktionen på denna sträcka är oftast marginell. Vissa vattendrag kan, trots den begränsade arealen, vara av stor betydelse som lek- och uppväxtområde för mer utpräglade sötvattenarter såsom olika karpfiskarter och sik. Trots den ringa egenproduktionen kan dock avkastningspotentialen vara mycket stor i dessa vatten, men bygger då på utsatt fisk som återvandrar efter att ha tillvuxit i havet. Avkastningens storlek är självklart helt beroende på storleken på utsättningarna och (fiske)dödligheten under uppväxtfasen.

De reglerade inlandsvattendragens fisksamhälle utgörs i södra och mellersta Sverige oftast av arter som normalt är sjölevande, t ex gädda, abborre och olika karpfiskarter. Dessa arter uppvisar oftast mycket ringa föryngring, sannolikt beroende på att det är ont om lämplig föda (små planktiska organismer) för dessa arters larver. Fiskbestånden i denna typ av vattendrag domineras av vuxna individer som sannolikt driftat/vandrat ned från uppströms liggande sjöar. I många reglerade norrländska vattendrag kan dock förekomma en avsevärd avkastning av harr (Fig. 7).

Hur mycket tar vi då ut av våra vatten i dag och finns det något utrymme för ett ökat uttag?

Fig 6.
Typvatten, artsammansättning och avkastningspotentialer

Fjällsjön	avkastningspotential
Öring, Rödning	0,5-3 kg/ha
Harr	1- 4
Sik	1- 4
Inlands-/skogssjön	
Sik	1- 6 kg/ha
Siklöja	1- 10
Harr	1- 4
Öring	0,5-1
Abborre	0,5-4
Gädda	0,5-2
Lake	1- 2
(Regnbåge, 2 500 ton utsatt/år)	
Kust-/läglandssjön	
Sik	0,5- 2
Siklöja	1- 10
Gädda	1- 3
Abborre	1- 5
Gös	0,5- 6
Lake	1- 3
Karpfisk	1-200

Fig 7.

Rinnande vatten

Oreglerade småvattendrag

Rekryteringsområden	0 kg/ha
Strömstationära bestånd	
Öring	1- 3
Harr	1-20

Kustmynnande vattendrag

Kort sträcka till första vandringshinder
Rekryteringsområde för sötvattenarter
Uttag av laxfisk oftast direkt beroende av återvandring av utsatt fisk

Reglerade inlandsvattendrag, Svea- och Götaland

Lågproduktiva sjöfisksamhällen med dålig rekrytering

Reglerade inlandsvattendrag, Norrland

harr 1-20 kg/ha

Som jag nämnde inledningsvis saknar vi en bra statistik över fritidsfiskets fångster. Ur den enkät som Fiskeriverket och SCB lät genomföra 1995 går att beräkna fångsten som kg per ha och år i olika sjötyper och regioner. I fjällsjön uppger sig fritidsfiskaren fånga 4,6 kg laxfisk och 1,4 kg rovfisk, i de stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren och Storsjön tog man enligt enkäten 1 kg laxfisk och 3,9 kg rovfisk per ha och i landets "övriga sjöar och tjärnar" 2 kg laxfisk och 5,4 kg rovfisk. Mot bakgrund av dessa siffror skulle man säga att alla våra sjöar redan är påtagligt överbeskattade. Så är dock inte fallet. Erfarenheter från liknande undersökningar i Finland talar för att den tillfrågade fiskaren har en uttalad förmåga att överskatta sin fångst. En jämförelse med totalfångsten i det intensiva yrkesfisket i de stora sjöarna (0,7 kg rovfisk och 0,8 kg laxfisk, varav 0,6 kg siklöja), talar också för att uppgifterna från fritidsfiskarna är orimligt höga.

Generellt kan man nog våga påstå att det främst är bestånden av naturlax i Östersjön, röding i många fjällsjöar och i Sydsverige samt öring i många lågproduktiva fjällvatten och vissa strömvatten samt harr som är överbeskattade (Fig. 8). Det stora flertalet arter och vatten är i stället generellt sett underutnyttjade. Det gäller odlad lax och öring i vissa älvar, sik och siklöja i flertalet sjöar och praktiskt taget alla vatten där gädda, abborre, lake och karpfiskarter förekommer (Fig. 8).

Det finns också en stor potential att öka avkastningen i våra vatten genom olika typer av fiskevårdsåtgärder. Det viktigaste är naturligtvis att se till att fisken har vatten och av lämplig kvalitet. Produktionen av ungfisk i rinnande vatten kan också ökas om man ser till att fisken kan nå alla rekryteringsområden genom att anlägga vandringsvägar eller riva vandringshinder och slutligen kan man givetvis återställa vattendrag som rensats av olika anledningar (Fig. 9).

I större sjöar och vattendrag kan man nå bra resultat genom att bara reglera fisket. Det kan röra sig om redskapsbegränsningar eller förbud att använda vissa redskapstyper, t ex nät. Man

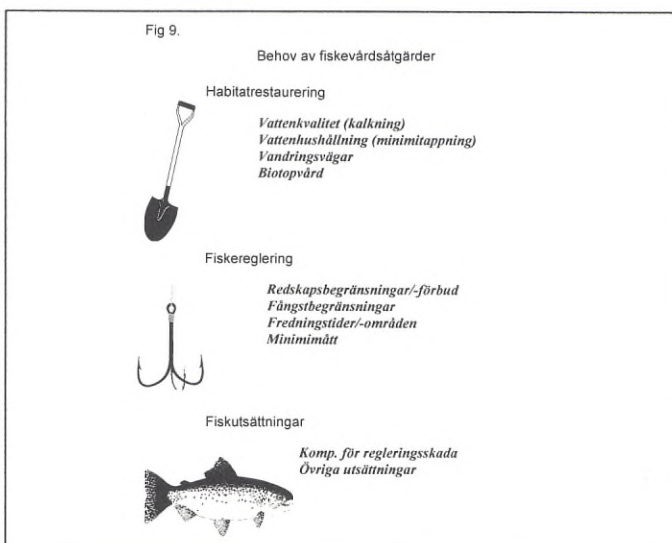
kan också införa fångstbegränsningar, fredningstider och fredningsområden för att trygga eller förbättra rekryteringen samt införa minimimått för att spara uppväxande individer (Fig. 9).

Henrik Andersson har för Sportfiskarnas räkning t ex uppskattat att det skulle vara fullt möjligt att i stort sett fördubbla den naturliga produktionen av havsöring i våra kustmynnan-

Fig 8.

Generellt överbeskattade arter och typer av vatten	
Art	Typ av vatten
Lax	Havsvandrande naturlaxbestånd i Östersjön
Röding	Många lågproduktiva fjällsjöar, sydliga sjöar
Öring	Många lågproduktiva fjällsjöar
Öring	Vissa stationära bestånd i strömvatten
Harr	Flertalet bestånd i strömvatten

Generellt underutnyttjade arter och typer av vatten	
Lax, öring	Vissa "odlade" älvar
Sik	Flertalet sjöar
Siklöja	Flertalet sjöar
Gädda	Alla sjöar (och vattendrag)
Abborre	Alla sjöar
Lake	Alla sjöar
Karpfiskarter	Samtliga vatten

de vattendrag genom olika fiskevårdsåtgärder (Fig. 10). Fylleån i Halland är ett lysande exempel på hur man kunnat rädda en laxstam. Ån försurades kraftigt under 1960-talet och laxungar saknades nästan helt. Genom kalkningsåtgärder, byggande av fiskvägar och temporärt fiskeförbud har man nu återfått höga tätheter av laxungar (Fig. 11).

I vissa typer av vatten kan även utsättning av fisk vara en god fiskevårdsåtgärd (Fig. 8). De mest omfattande utsättningarna görs som kompensation för regleringsskador på lek och uppväxtområdena. I dessa fall har rekryteringsmöjligheterna upphört eller begränsats, medan produktionsförutsättningarna är oförändrade i sjö och hav. Man må tycka vad man vill om fiskutsättningar och framför allt av utländska arter, t ex regnbåge. Det faktum att det finns över 300 kortfiskeområden fördelade över hela

landet som säljer möjligheter till regnbågsfiske (Fig. 12), visar ändå att denna typ av fiske är mycket attraktivt.

Min bedömning är alltså att vi har en stor och i många fall dåligt utnyttjad resurs i form av alla våra sjöar. De arter eller vatten som i vissa fall, eller i fjällregionen kanske i många fall, kan anses vara överbeskattade, är för oss nordbor attraktiva laxfiskvatten. Å andra sidan är jag övertygad om, trots resultatet i enkätundersökningen, Sport- och husbehovsfiske -95, att vi har en mycket stor och nästan outnyttjad resurs i form av de mer all dagliga sjöarna i skogs- och låglandet. Jag tror också att den typen av vatten med bestånd av gädda, abborre och kanske t o m karpfiskarter kan vara av stort intresse för både fiskaren och familjen från t ex Mellanuropa.

Fig 10.

Havsöring - dagsläget och efter åtgärder Produktion av havsöringsmolt

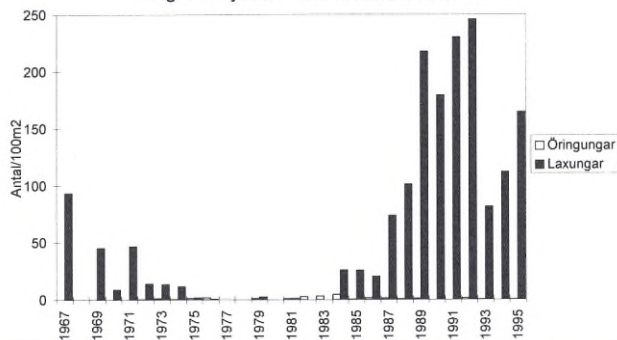
Område	Idag	Potentiellt
Ostkusten	200.000-300.000	450.000- 650.000
Västkusten	150.000-240.000	260.000- 370.000
SVERIGE	350.000-540.000	710.000-1.020.000

Således är en fördubbling av smoltproduktionen möjlig!

(Henrik Andersson, Sportfiskarna)

Fig 11. Fylleån - en räddad laxstam!

Kortfiskeområden med utplantering av regnbåge

Fig 12.

Produkten Fiske

Curt Wendt,
VD,
Hökensås Sportfiske AB,
Brandstorp

Fisketurism - en naturlig näring

PRODUKTEN

Curt Wendt
VD Hökensås Sportfiske

Bild 1

SVERIGE - ett fantastiskt fiskeland

- > En outnyttjad resurs
- > Svag ekonomi - i stort obefintlig lönsamhet
- > Administrativa gränser hindrar utveckling
- > Upplevelseområden istället för kommunområden

Bild 2

Sverige - land med skillnader

- > Geografiska skillnader
- > Biologiska skillnader
- > Skillnader i klimat
- > Skillnader i fiskerätt
- > Skillnader i tradition
- > Skillnader i kunskap
- > Skillnader i erfarenhet

Bild 3

KONFLIKTANALYS

- > Fiskerättsägare
- > Ortsbefolkning + Ägare av fritidshus
- > Sportfiskare - Närturister
- > Fjärrturister

Bild 4

Idealism och/eller kommersialism

Från produktionsorientering till marknadsorientering

Bild 5

KUNDEN I CENTRUM

Naturturisten - här sin kultur i naturen

Bild 6

Sportfisket inför nästa århundrade

Curt Wendt

Fiskeintresse:

Fortsatt stort och stabilt fiskeintresse i vårt land (SCB 1996) I någon mån fiskeintresserade är 3,1 miljoner svenskar. Största andelen intresserade finns i Norrlands inland (74%) och minsta intresset vid Sydusten (42%). Intresset störst bland män (som vanligt), 66%. Intresset bland kvinnor - 39%.

2,2 miljoner fiskade någon gång under 1995.

Fiske är en **viktig** fritidsaktivitet för lite över 900 000 människor.

400 000 personer är mycket intresserade

Fiskemetoder:

Sportfiskemetoder	68%
Husbehovsfiske	4%
Blandat	28%

Bild 7

SKÄL FÖR FISKE

- > Avkoppling 71 %
- > Naturupplevelsen 69 %
- > Samvaro med familjen 40 %
- > Samvaro med vänner 32 %

Bild 9

Betydelsen av fångst, miljö och service
Fritidsfiske -90

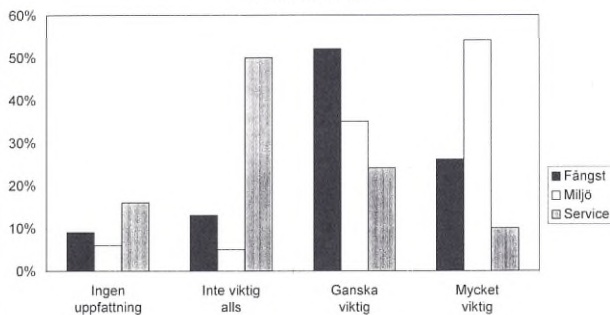
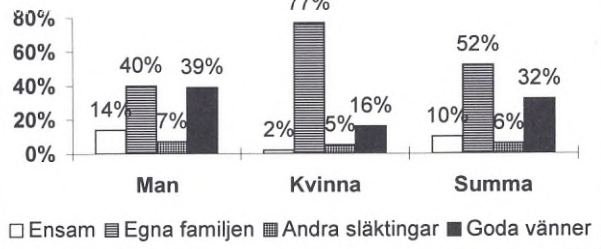

Bild 11

Fiskesällskap

Kvinnorna fiskar i mycket hög grad tillsammans med den "Egna familjen", männen ungefär lika ofta "med familjen" som "med goda vänner".

Av de som fiskar mest ensamma tillhör 15% grupperna "mycket intresserade" och "ganska intresserade".

Av de som fiskar med den egna familjen kommer 60% från gruppen "lite intresserade".

De äldsta fiskar mest "ensamma" medan de yngre mest med "goda vänner".

Bild 8

Hinder för fiske

- > Brist på tid, 60 %
- > Bättre kunskaper, 27 %
- > Saknar sällskap, 26 %
- > Bättre fångstmöjligheter, 24 %

Bild 10

Skäl för val av fiskevatten
Jämtland 1994

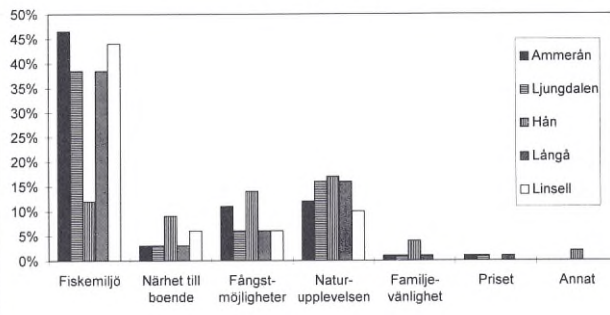

Bild 12

Naturturisten - Fisketuristen

- Fiskar ensam 10 %
- Fiskar med den egna Familjen 52 %
- Fiskar med andra släktingar 6 %
- Fiskar med goda vänner 32 %
-

Bild 13

Fiskesällskap i Hån och Ljungdalen

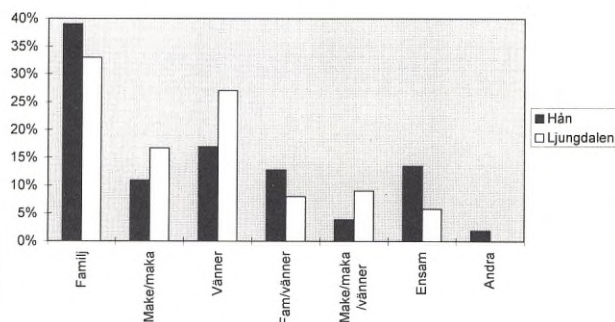

Bild 14

Folkfiskaren - Familjen

- "napp"
- enkelt
- trevligt
- vänligt
- social samvaro
- höga servicekrav

Bild 15

FISKEEXPERTEN

- Kvalitet
- Gärna svårt
- Variation
- Unikt och speciellt
- Social samvaro
- Kolla "prylläget"

Bild 16

Vad krävs av ett område ?

- Bra och uthålligt fiske
- Varierad mat, varierat boende efter målgrupp
- En mottagningsapparat
- Säkerhet i produkt och arrangemang

Bild 17

Mottagningapparat, önskelista

- Kunnig personal, även i språk
- Serviceinriktad
- Regjälra öppettider
- Fiskeguide - minst fiskevärd som svarar på frågor
- Möjlighet att komplettera redskap

Bild 18

Skapa bokningsbara produkter

Med ansvar för kvalitet och säkerhet
Kvalitetssäkring

Bild 19

BEMANNA NATUREN

- Stark organisation/er
- Alla vill inte vara med. Intresserade jobbar vidare
- Var rädd om eldsjälarna

Bild 20

Fisketuristen i Jämtland - resande i sitt nätverk

- Kommer från Stockholmsområdet eller från angränsande län
- Duktiga fiskare som fiskar ofta
- Hög återbesöksfrekvens
- Har ofta egen stuga eller hälsar på släkten
- Fått kännedom om området genom andra
- Sätter fiskemiljön främst av allt
- Utvecklar sitt fiske efter förutsättningarna

Bild 21

Sammanfattning:

1. Segmentera hemmamarknaden
2. Vilken resurs har Du och vad tål den.
Vad är unikt eller speciellt. Namn att marknadsföra
3. Var finns din marknad?
Vilken eller vilka är Din målgrupp/-er?
4. Var finns Dina konkurrenter?
5. Stark entreprenör
6. Vem är Dina ambassadörer?
7. Vem är Dina skribenter?
8. Din mottagningsapparat, finns den?
9. Fiskeguide - fiskevärd?
10. Geografiskt läge i landet. Hur når man hit?

Bild 22

Kraftsamling Resmål Sverige

Jan Gunnarsson,
 Informationschef,
 Sveriges Rese- och Turistråd,
 Stockholm

Bild 1

Disposition

- Utgångspunkter
- Nuläge
- Hot
- Möjligheter
- Vision
- Mål
- Strategier & projekt
- TuristRådets roll
- Uppföljning
- Finansiering
- Förankring

Bild 2

Utgångspunkter

- Strategiskt angrepp
- Marknadsföringsprocessen
- Riksdagsbeslut
- Turistdelegationens handlingsprogram
- Intervjuer intressenter
- Konkurrentanalys

Bild 3

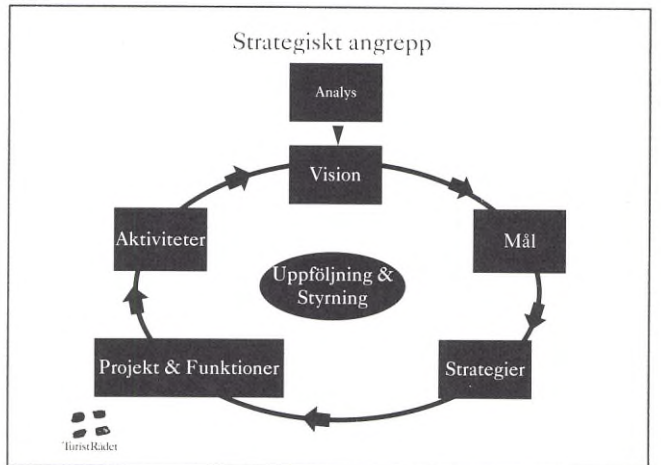

Bild 4

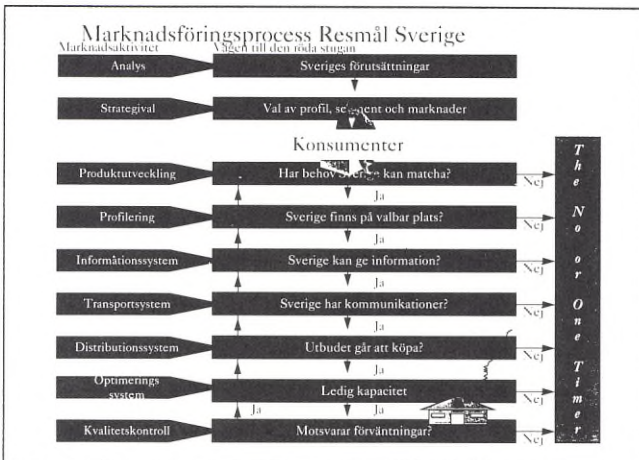

Bild 5

Turistdelegationens Handlingsprogram

- Långsiktigt hållbar utveckling
- Företagandet behöver stabila och konkurrenskraftiga villkor
- Rese- och turistnäringen är en samlad näring
- Nätverk för resmål och teman
- Kundorienterad produktutveckling och marknadsföring
- Turismen utvecklas genom kunskap och kunnighet
- Kvalitet skall vara vägledande i alla led

Bild 6

Bakgrund

- Världens största näring
- Stenhård konkurrens
- I Sverige arbetar 175 000 inom näringen
- Svensk turism omsätter 100 mdr/år (3,2% av BNP)
- Stark prognos

Bild 7

Hotbild för svensk turism:

- Ekonomisk utveckling på prioriterade marknader
- Valutakurser
- Ökad konkurrens
- Svag samverkan i produktutveckling och marknadsföring
- Försämrade konkurrensvillkor för svensk turistnäring
- Olyckor
- Klimat

Bild 8

Vision

Sverige skall ha en hög och uthållig attraktionskraft som resmål

Bild 9

Mål

- Ökade intäkter till näring och offentlig sektor
- Nya jobb över hela Sverige

Bild 10

Sveriges möjligheter

- Ökat intresse för natur och kultur
- Ökad tillgänglighet
- Rätt kvalitet
- Tryggt och säkert
- Prisvärt
- Ledig kapacitet

Bild 11

Strategi nr 1

Profilerar Sverige som ett högkvalitativt resmål som erbjuder en mångfald av upplevelser i en ren, kulturrik och naturskön miljö

Bild 12

Strategi nr 2

Bearbeta fritids- och affärsresenärer på prioriterade marknader

- Konsumentkampanjer
- Konsumentinformation
- Massmedia
- Bearbetning av säljled
- Produktinformation
- Internationellt samarbete

Bild 13

Strategi nr 3

Marknadsanpassning av det svenska utbudet

- Förse svenska intressenter med information om efterfrågan
- Utveckla tematisk marknadsföring
- Utveckla resmålsmarknadsföringen

Bild 14

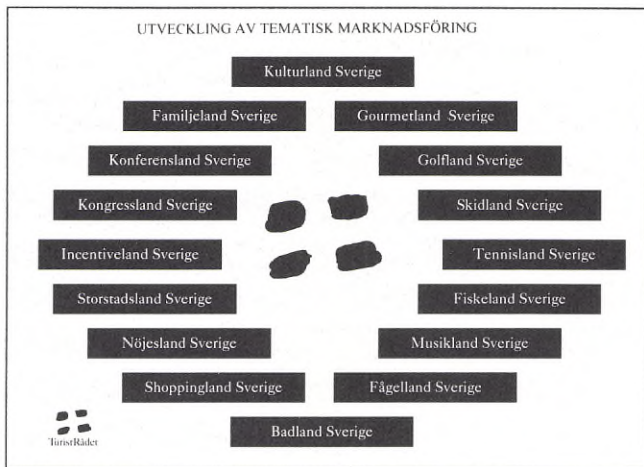

Bild 15

Strategi nr 4

Säkerställa hög tillgänglighet till det svenska utbudet

- Kommunikationer till och i Sverige
- Distributionskanaler

Bild 16

Strategi nr 5

Samverkan med övriga Sverige-intressenter

- Sverigerepresentationer i utlandet
- Offentliga organ i Sverige
- Svenskt näringsliv
- Föreningar

Bild 17

Strategi nr 6

Öka kunskaper om marknadsföring inom svensk turistnäring och om turismens betydelse och effekter i samhället

- Studieresor
- Seminarier
- Påverka utbildningsprogram
- Löpande marknadsinformation till intressenter

Bild 18

Strategi nr 7

Utveckla IT som hjälpmedel i marknadsföringen av svensk turism

- Utveckla ett system för att underlätta information och bokning av svensk turism
- Utveckla en informationsdatabas för svensk turistnäring
- IT-stöd till svensk turistnäring

Bild 19

Strategi nr 8

Etablera effektiva samarbetsformer för marknadsföring av svensk turism

- Arbeta i samordningsgrupper
- Utveckla gemensamma riktlinjer
- Utbilda ambassadörer
- Löpande intressentinformation

Bild 20

TuristRådets roll

TuristRådet skall, som en samlande och drivande kraft i marknadsföringen av Sverige som resmål, erbjuda intressenter en mötesplats baserad på:

- marknadsplats
- informationscentrum
- utvecklingsforum

Bild 21

På marknadsplatsen skall vi hjälpa uppdragsgivare med att hitta målgrupper och med att bygga allianser för marknadsföring

Bild 22

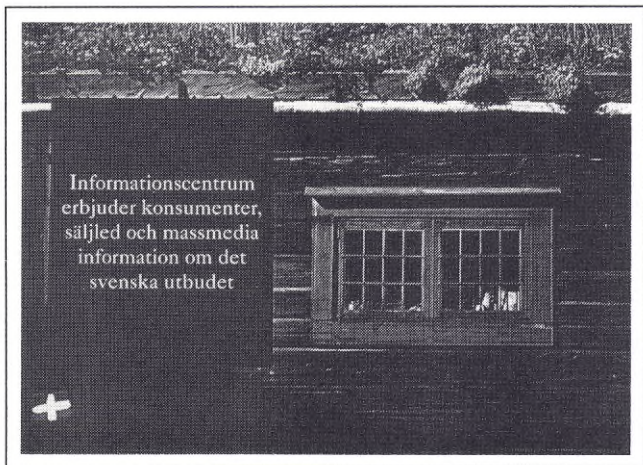

Bild 23

Bild 24

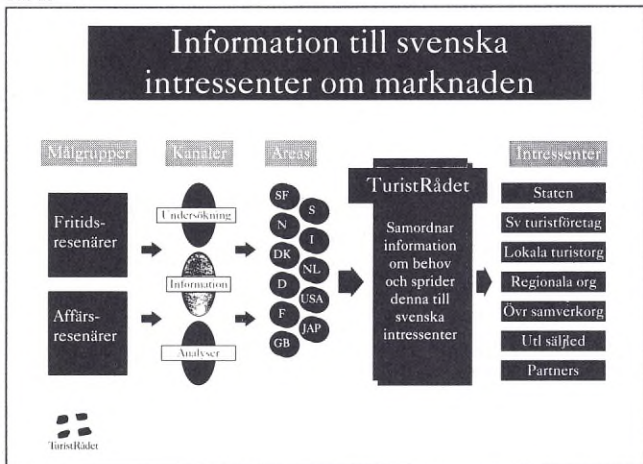

Bild 25

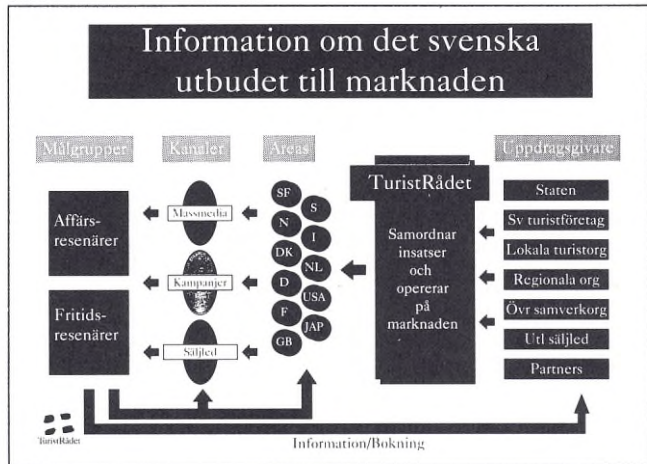

Bild 26

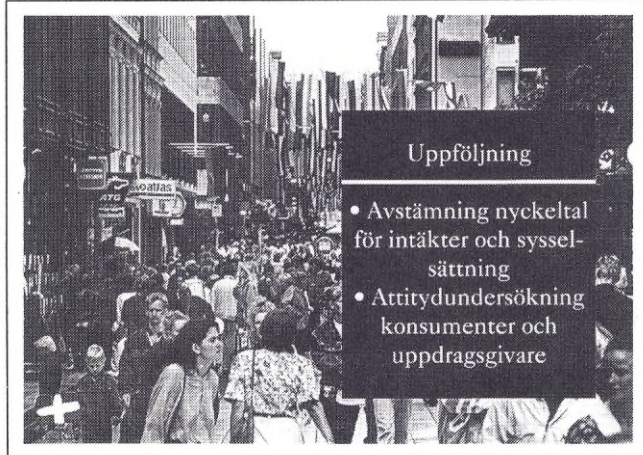

Bild 27

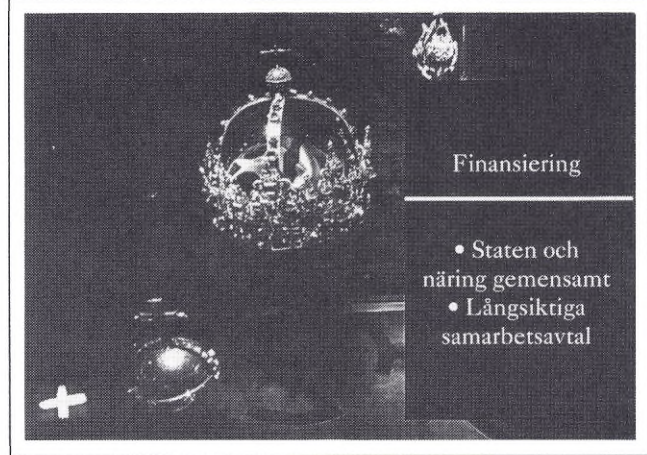

Bild 28

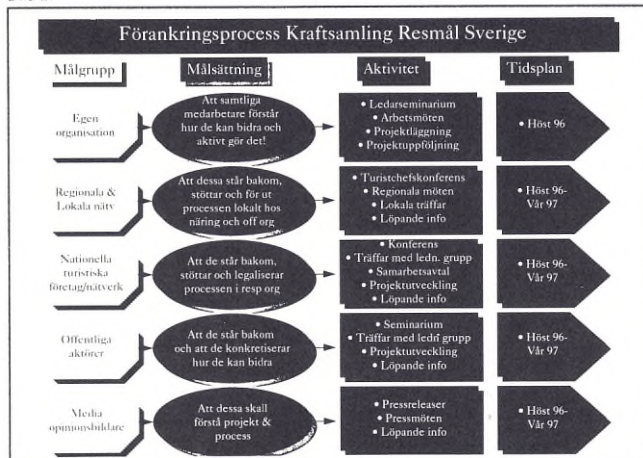

Bild 29

Fiska i Skåne

**Lennart Bång,
produktionschef,
Skånes Turistråd,
Lund**

I projektet "Fiska i Skåne" har Skånes Turistråd tillsammans med länsstyrelserna, kommunerna, fiskevattenägarna och Sportfiskarna samverkat för att utveckla och marknadsföra rekreativt fisket i Skåne.

Arbetet har under den 2-åriga projektiden bedrivits i två arbetsgrupper. En med huvudsavaret att:

- utveckla bokningsbara fiskepaket
- möjliggöra paketering av vanligt insjöfiske genom skapande av ett gemensamt turistfiskekort
- utbilda turistbyråerna och andra målgrupper i fisketurism i framförallt glesbygdskommuner
- skapa förutsättningar för nya fiskeanläggningar och andra fiskeprodukter

Den andra att arbeta med:

- bilda fiskevårdsområden
- säkra tillgången på utsättningsfisk
- utreda möjligheter att ta betalt för kustfisket
- ta fram kriterier för – och utbilda – turistfiskeguider

Under projektiden har Skånes fiskevatten inventerats och detaljerad information samlats in i en databas, tillgänglig för allmänheten genom turistbyråerna och Sportfiskarna. Den finns också i en broschyr med årlig utgivning på tre språk med informationen uppdelad på huvudgrupperna:

Insjöfiske

Put&take-fiske

Fiske i rinnande vatten

Kustfiske

Havsfiske (turbåtar)

Projektets metodik och arbetsmodell har fungerat mycket väl. Den breda förankringen har varit nyckeln till att målsättningen i så hög grad uppnåtts på så kort tid. Metodik, arbetsmodell och broschyruplägg borde utgöra en bra grund för andra regioner att ta efter, så även för Sveriges Turistråd och dess satsning på Fiska i Sverige. Vi i Skåne står gärna till förfogande vid framtagning av metodik och utbildningsmaterial för hela Sverige.

Fiska i Skåne

ett 2-årigt projekt i samverkan mellan

- Länsstyrelserna i Skåne
- Kommunerna i Skåne
- Fiskevattenägarna
- Sportfiskarna
- Skånes Turistråd

för utveckling och marknadsföring av rekreativt fisket i Skåne.

Styrgrupp:

Representanter för:

Länsstyrelserna
Kommunerna
Fiskevattenägarna
Sportfiskarna
Skånes Turistråd
Projektledare: Lennart Bång, Skånes Turistråd
Projektsekreterare: Extern konsult

Målsättning:

Sprida kunskap om fisket i Skåne genom att:

- upprätta databas med fiskeinformation
- ge ut fiskebroschyrer på olika språk.

Oka tillgängligheten och integrera fisket i den allmänna turistverksamheten.

Skapa intakter och nya arbetstillfällen.

Två arbetsgrupper:

Produktutvecklingsgruppen:

Representanter för
Skånes 5 kommunförbund
Skånes Turistråd
Gruppledare: Lennart Bång, Skånes Turistråd

Ansvar:

- utveckla bokningsbara fiskepaket
- skapa gemensamt fiskekort
- utbilda turistbyråerna i fisketurism
- utveckla nya fiskeområden, framförallt i glesbygdskommuner

Strukturutvecklingsgruppen:

Representanter för
Länsstyrelserna
Fiskevattenägarna
Sportfiskarna
Gruppledare: Fiskeinspektör Sten Andreasson,
Länsstyrelsen i Malmöhus län

Ansvar:

- bilda fiskevårdsområden
- säkra tillgången på utsättningsfisk
- utreda möjligheter att ta betalt för kustfisket
- utreda behovet av guider

Detta har projektet åstadkommit:

År 1:

Fiskeregister, ca 140 vatten
Inventering fiskeservice

Broschyren Fiska i Skåne (20 sidor 4-färg)
Foldern Angeln in Skåne (4 sidor 3-färg)
Come fishing in Skåne (A5-folders 4 sidor)
Välkommen på krokodiljakt (folder + samarrangemang
ScandLines)

Ett antal nya fiskevårdsområden har bildats

År 2:

Uppdatering fiskeregistret

Broschyren Fiska i Skåne 1996 (32 sidor 4-färg)
Broschyren Angeln in Südschweden 1996 (32 sidor 4-färg)
Broschyren Fishing in Skåne 1996 (32 sidor 4-färg)

Fiskepaket

Endagskurs för turistbyråpersonal

Gemensamt Turistfiskekort för 10 fiskevatten i Skåne

Mässaövervakning

Mediabearbetning

Ytterligare ett antal fiskevårdsområden bildade

Broschyruplägg:

Fiskevattnen listade efter kategori:

Insjöar
Rinnande vatten
Put&take
Kustfiske
Turbåtar

Övrig information:

Karta
Fiskebestämmelser
Allmansrätt
Evenemangskalender

Vad händer efter projektet?

På Skånenivå:

- Fler fiskepaket
- Årlig broschyrutgivning på 3 språk
- Turistfiskekortet byggs ut
- Närverk av guider och rådgivare

På Sverigenivå:

- Modellarbete
- Överföring av samarbetsmodell
- Fiska i Sverige-broschyr!!

Fisketurismens samhällsvärde – nationalekonomisk jämförelse

Eva Roth,
lektor,
Fiskeriøkonomisk Institut,
Esbjerg, Danmark

Fisketurismens samhällsvärde ock betydelse som nationell näring – en nationalekonomisk jämförelse, danske erfarenheter.

De væsentligste punkter i dansk forvaltning af det rekreative fiskeri er:

- Ejendomsforhold: Ejendomsret til fiskeri i ferskvand har lodsejeren (jordejeren). Der er fri adgang til fiskeri i saltvand, hvis man har løst fisketegn.
- Klar afgrænsning mellem rekreativt og kommercielt fiskeri
- Finansiering af fiskeplejen (først og fremmest udsætningerne) gennem bidrag til fiskepleje (fiskelicens for fritidsfiskere) og køb af fisketegn (sportsfiskeri).
- Store miljøinvesteringer til sikring af den naturlige fiskeproduktion i ferskvand og kystnære områder (kan kapitaliseres af lodsejerne gennem udleje af fiskeret).

Det rekreative fiskeri kan commercialiseres gennem turistindustrien, hvor det kan bidrage til samfundets produktion og mere specifikt kan forlænge en forholdsvis kort turistsæson.

Fisketurisme kan summarisk opdeles i:

1. Kystfiskeri
I vadens fra kysten
Fra møler
Med jolle fra kysten
2. Havfiskeri med kutter
3. Vandløbene
4. Søerne
5. Put and Take (fiskesøer)

Samfundets nytte af turistfiskeri måles traditionelt ved værditilvækst, som er summen af løn+profit. Dette tager dog ikke hensyn til de eksternaliteter (gener eller tab der ikke kompenseres) der forekommer hos andre brugergrupper og eksternale effekter på naturen. En markedsbestemt udvikling af fisketurisme fører derfor oftest til overudnyttelse af ressourcen (fisk/natur) set i forhold til en samfundsmæssig optimal udnyttelse, hvor værdien af ikke-markedsbestemt udnyttelse, samt eksternaliteter indgår i planlægning af, hvordan og af hvem en ressource skal udnyttes.

Papiret påpeger to centrale muligheder for at forbedre betingelserne for at finde en fornuftig strategi for udnyttelsen af fiskeressour-

cen/vandressourcen. Den første er øget anvendelse af ressourceøkonomiske værktøjer i planlægning af større offentlige investeringer (f.eks. en større indsats for udbygning og markedsføring af fisketurismen), den anden strategiske overvejelse knytter an til den organisatoriske struktur i offentlig service overfor turistindustrien, som kan sikre den nødvendige dialog. Derigennem sikres at konflikter mellem forskellige brugergrupper bliver synlige for beslutningstagerne.

Cost-benefit analysen er derfor et velegnet og meget anvendt analyseværktøj til bedømmelse af offentlige investeringsprojekter og kan med inddragelsen af nyere modeller for "benefit assessment" bruges til at vurdere specielt alternative muligheder for at udnytte de naturlige ressourcer – det være sig fiskeressourcer, skovområder, kystnære områder m.v., hvor både kommercielle og rekreative interesser er involveret.

Generelt må man ligeledes konkludere, at de danske organisatoriske rammer ikke umiddelbart sikrer kommunikationen mellem de forskellige brugergrupper, hvilket er en forudsætning for en gnidningsfri introduktion af lystfiskerturismen. Ideelt skal dialogen foregå lokalt, hvor både lystfiskerforeninger, miljøkontrol og -overvågning (kommuner og amter), arealplanlægning og infrastruktur (kommuner og amter), samt Fiskeriministeriet (repræsenteret gennem fiskeplejen og evt. fiskerikontrol) og andre har mulighed for at sikre deres interesser. Der er i den nuværende struktur og lovgivning ingen muligheder for at sikre denne dialog mellem private turistvirksomheder og andre brugere og myndigheder.

Fiskeriturismens samhällsvärde ock betydelse som nationell näring - en nationalekonomisk jämförelse, danske erfarenheter.

Eva Roth

Fiskeriøkonomisk Institut
Sydjysk Universitets Center

Dansk forvaltning :

- ◆ Ejendomsforhold: Ejendomsret til fiskeri i ferskvand har lodsejeren (jordejeren). Der er fri adgang til fiskeri i saltvand, hvis man har løst fisketegn
- ◆ Klar afgrænsning mellem rekreativt og kommercielt fiskeri
- ◆ Finansiering af fiskeplejen (først og fremmest udsætningerne) gennem bidrag til fiskepleje (fiskelicens for fritidsfiskere) og køb af fisketegn (sportsfiskeri).
- ◆ Store miljøinvesteringer til sikring af den naturlige fiskeproduktion i ferskvand og kystnære områder (kan kapitaliseres af lodsejerne gennem udleje af fiskeret).

DIFER

Bramminge å og Gest bæk

DIFER

Udbud

- ◆ Kystfiskeri: I vadens fra kysten
- ◆ Fra moler
- ◆ Med jolle fra kysten
- ◆ Havfiskeri med kutter,
- ◆ Vandløbene,
- ◆ Søerne,
- ◆ Put and Take (fiskesøer),

DIFER

Økonomiske målsætninger

- ◆ Størst mulig samfundsmæssig velfærd
- ◆
- ◆ For brugere
- ◆ For virksomheder
- ◆ For miljøet

DIFER

Efterspørgsel

- ◆ mange fisk, fred og ro, varieret ferieudbud

Havørred

DIFER

Miljøet / udsætningsplaner

DIFER

Markedsstyret eller offentlig planlagt

- ◆ Miljømyndigheder
- ◆ Fiskerimyndigheder
- ◆ Organisering af turismen
 - ◆ Offentlige myndigheder
 - ◆ Netværksopbygning
 - ◆ Kommunikation
- ◆ Forskning og udredning

DIFER

Samfundets nytte af lystfiskerturisme

- ◆ Værditilvækst
 - ◆ løn
 - ◆ profit
- ◆ Eksternaliteter
 - ◆ positive/negative
 - ◆ ukompenserede
- ◆ Cost Benefits
 - ◆ non-marked goods
 - ◆ externaliteter

DIFER

Målsætning og strategi

DIFER

Konkurrerende brugergrupper

- ◆ Rekreativ
 - ◆ fiskeri
 - ◆ sejlads
 - ◆ vandring
- ◆ Erhverv
 - ◆ landbrug
 - ◆ dambrug
 - ◆ fiskeri
 - ◆ turisme

◆ Kongeåen, se dambrug

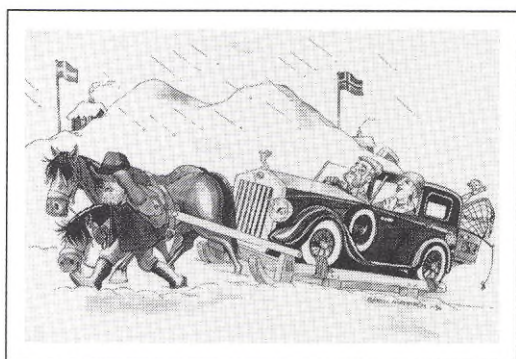
DIFER

Fiskeplanering i Jämtlands län 1980-1995

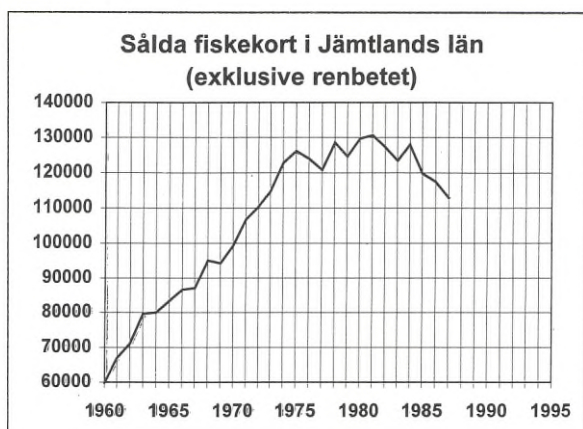
Sven Ola Öhlund,
länsfiskeexpert,
Jämtlands län,
Östersund

Bakgrund

Fisketurismen i Jämtlands län har gamla anor. Engelsmän och Skottar upptäckte storringbestånden redan för 100 år sedan. Figur 1 visar att redan på den tiden skapades sysselsättning.

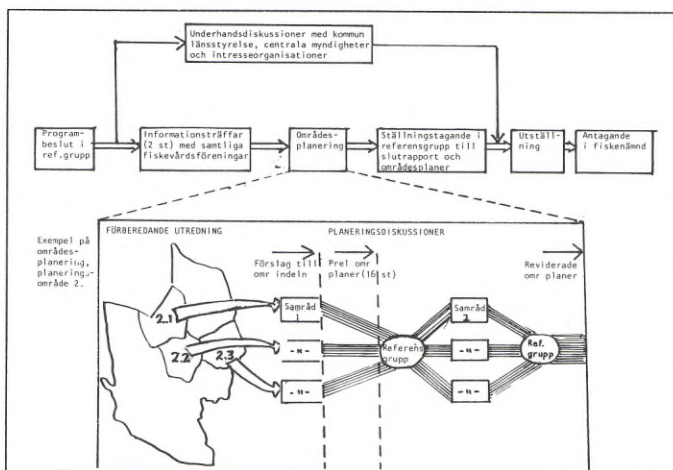

Antalet turistfiskebesök ökade snabbt under 60- och 70-talet. Ökningen följdes av en nedgång under första hälften av 80-talet. Anledning; kraftutbyggnad, ensidigt nyttjande av strömvatten – överutnyttjande – konflikter mellan olika kategorier fiskande. Dåligt fiske, begränsningar i upplåtelse.

Beslut om en naturresursplanering 1980. Länsstyrelsen finansierade. En särskild modell för planeringsarbetet utarbetades med syfte att åstadkomma en brett lokalt förankrad arbetsprocess. Modellen finns beskriven i publikationen "Fiskeplan för Krokoms kommun".

Planeringens syfte och resultat

Planeringens syfte och resultat

Bevarandeplan:

- o Kartlägga resursen identifiera lek- och uppväxtområden, vandringsvägar etc.)
- o Identifiera problem/hotbilder, ange riktlinjer för bevarande, anpassade för fysisk planering

- 500 vandringsfiskebestånd

- Förankring i kommunala översiktsplaner m m, - reservat

Förvaltningsplan:

- o Skapa juridiskt stabila förvaltningsorganisationer (biologisk arrondering)

- 160 fvo
- 15 samf. föreningar
- 10 kfo (enskilt ägda)

Utvecklingsplan:

- o Lägga fast gemensamma mål
- o Restaurera förstörda miljöer
- o Förändra fiskestrukturen
- avlasta strömvatten/ skapa komplementvatten = sjö- och tjärnfiske
- förlänga fiskesäsongen

- Fvo=entreprenörer,
- Lst+kn+fvo samverkar betr. genomf./finansiering

- 200 biotopvårdsprojekt

- Utsättningsprogram (lokala stammar),
- Information, service för kundernas behov
- Markn.föring/Drömfiske

25 miljoner kronor har satsats hittills under 90-talet i 80 fiskevårdsområden

Planeringsmodellens effekter

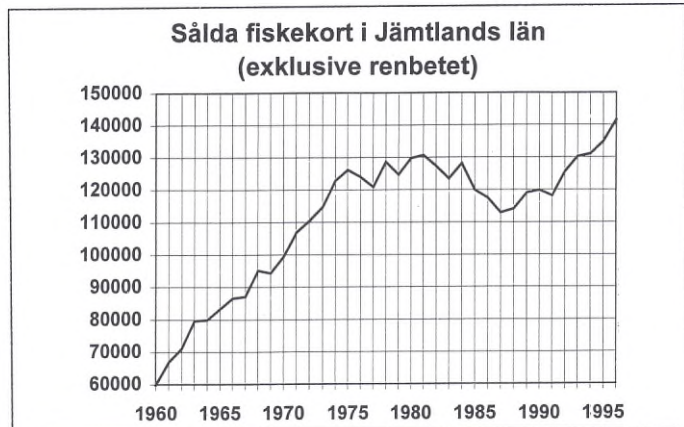
Effekter av planeringsarbetet i Jämtlands län

- Alla drar åt samma håll
konfliktsituationerna lösta
- Ägarna till fisket känner sig delaktiga i planerna
och tar ansvar för genomförandet
- Staten som genomfört planeringen har byggt ett
starkt nätverk med samtliga fiskevårdsorganisa-
tioner och ca 4 000 enskilda fiskerättsägare.
Kommunerna.
- Planeringen kan också ses som en stor utgild-
ningsinsats riktad till fiskerättsägarna. God för-
ankring för riktlinjer om bevarande och fiskevård.
- Gemensam kunskap om länets fiskevatten och
fiskbestånd.

En kortfattad presentation av konkreta resultat av planeringsarbetet i Ammerådalen (Bevarande – Förvaltning – Utvecklingsåtgärder): 3 fiskecamper, världshus, gårdcafé m m.

Resultat

Resultat av planeringsarbetet; sammanfattade för länet:
Totalt har 25 miljoner kronor hittills investerats under 90-talet för att förbättra fisket. Antalet fiskebesök har sedan 1985 ökat med i det närmaste 30 000. Från 1990 har antalet fiske-
dygn ökat med 55 000 och organisationernas in-
täkter med 3,5 miljoner kronor.

Fisketurismen i länet omsätter idag 300-325 miljoner kronor. Planeringsarbete och ekonomiska bedömningar presenteras i skriften "Fisketurism i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län 1993".

Fisket har stor betydelse i länets glesbygdsområden som underlag för servicenärningen.

Fiskets betydelse för glesbygdsbutiker i Jämtlands län Intervjuundersökning våren 1993

Undersökningen omfattade 43 butiker
(upplåtet fiske, ej tätort)

Sortiment och service:

- 79 procent säljer ortens fiskekort
18 "- "- flera "- "
- 86 "- "- "- fiskeredskap

Fiskets betydelse för omsättningen:

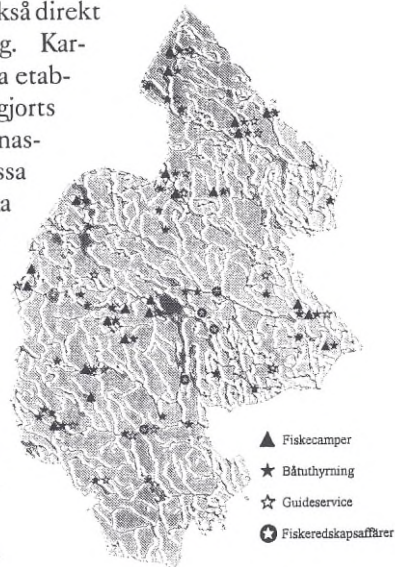
- 51 procent Stor betydelse sommar
35 "- "- Stor /måttlig betydelse
vinter

Konsekvenser om fisket föll bort:

- 37 procent Skulle få dra ned/
avskeda personal
35 "- "- Skulle få slå igen

Fisket ger också direkt sysselsättning. Kartan visar vilka etableringar som gjorts i länet de senaste åren. Dessa förväntas öka kraftigt under kommande år.

Fisket i Jämtlands län kommer före år 2005 att ge 1000 jämtar sysselsättning på helårsbasis.

Byskeälven som nationalekonomisk resurs – laxen tillbaka till våra älvar

Gösta Wiessglas, docent,
Umeå Universitet, Umeå

14 norrländska älvar har undersökts och de kan alla hysa naturligt reproducerande lax. Vi beräknar att dessa älvar tillsammans årligen kan producera runt 1,4 miljoner kilo lekvandrande lax under ideala förhållanden.

Tumregeln är: 1 utvandrande smolt återvänder till sin hemälv som 1 kilo lekfisk, det vill säga en återvändande leklax på 5 kg "kräver" minst 1 utvandrad smolt. En överlevnad på 30% och en genomsnittlig vikt på 3 kg leklax ger återvandring enligt tumregeln.

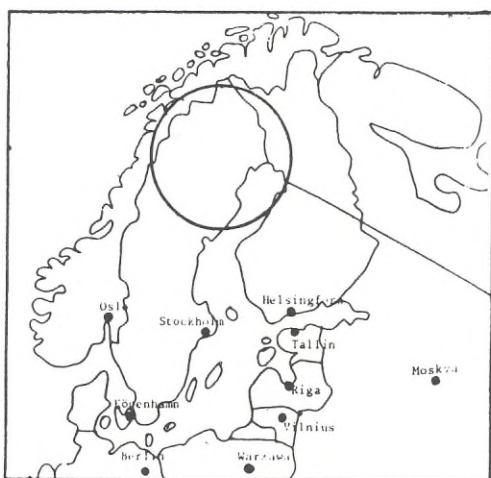
300 000 kilo lax kan beräknas fångas av sportfiskare (genomsnitt; olika vattendragstyper ger olika fångstförutsättningar).

Sportfiskarna känner sig nöjda om fångsten i genomsnitt uppgår till 1 kg lax/dygn.

Med rådande ganska beskedliga kostnadslägen beträffande fiskekortspriser *plus* lokal konsumtion i form av övernattning m m ger detta ett sportfiske som sammanlagt ger 300 000 fiskedygn årligen och därvid omsätter 150 miljoner kronor lokalt. Medföljande familjemedlemmar m m och diverse spin-off-effekter höjer den siffran med 50 miljoner till.

Den lokala arbetsmarknaden tillförs därmed, lågt räknat, 180 årsverken.

Älvarna i projekt "Laxen tillbaka till våra älvar"

- 1: Torne älv
- 2: Kalix älv
- 3: Råne älv
- 4: Pite älv
- 5: Åby älv
- 6: Byske älv
- 7: Kåge älv
- 8: Bure älv
- 9: Rickleån
- 10: Sävarån
- 11: Vindelälven
- 12: Hörmån
- 13: Öre älv
- 14: Lögde älv

Byske älv "Vår bästa skogsälv"

Jan Marklund
projektledare
Byskeälvens fiskevårdsområde
Kåge

Bakgrund

Första gången namnet Byske förekommer i en historisk urkund är 1337. Då testamenterade en man vid namn Gudhlaws Bilder ett halvt laxfiske i Bredhabyskio till Helgeandshuset i Stockholm. Bredhabyskio är det gamla namnet på Byskeälvens dalgång.

Älven är alltså sedan mycket långt tillbaka känd för sin lax. Liksom Mörrumsån är den nedre delen av Byske älv ett gammalt kronolaxfiske (fastigheten Byske kronolaxfiske nr 11). Det var ingen tillfällighet att dessa bägge kronolaxfisken behölls av Kronan när kronolaxfisken i samband med liberala strömningar under mitten på 1800-talet avvecklades. Mörrumsån och Byskeälven har historiskt alltid varit kända för sin lax.

Byske älvs medelvattenföring är cirka 41 m³/sek och Mörrumsåns 27; alltså relativt små vattendrag. Som exempel kan nämnas att Torne älvs vattenföring är 350 m³/sek.

Byske älv är helt outbyggd och av vildmarkskaraktär. Den är lättåtkomlig och går bra att fiska från land. Svåråtkomliga avsnitt finns också för den som söker ensamhet och vildmark.

Laxfiskestatistik 1981-1996

Rekord 1996 med 700 spöfångade laxar (preliminär siffra – många laxar tillbakasatta i älven).

Laxfiskestatistik Byske älv 1981-1996 (spöfångst, fasta fisket i Fällfors och avelsfiske)

1981 - 1989 i medeltal 163 laxar fångade (76 - 312 st)
(i medeltal 32 laxar för avel)

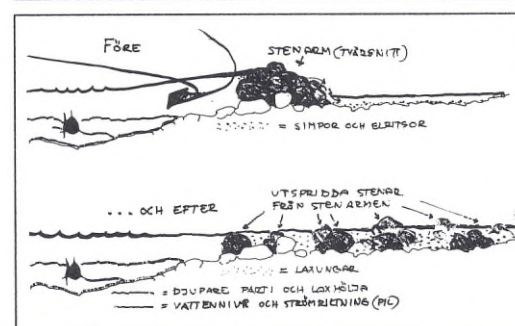
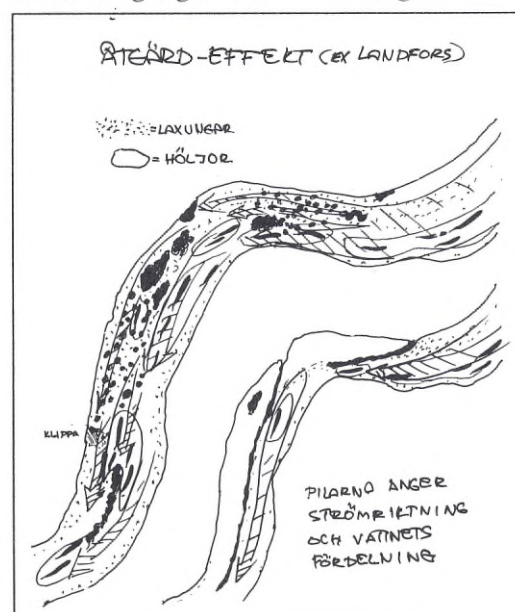
1990	506 på spö	(35 i fasta fisket – 142 för avel)
1991	318 på spö	(35 i fasta fisket – 39 för avel)
1992	177 på spö	(35 i fasta fisket – 58 för avel)
1993	396 på spö	(29 i fasta fisket – 36 för avel)
1994	20 på spö	(laxfiskestopp 14 juni – 30 för avel)
1995	276 på spö	(laxfiskestopp 10 augusti) (45 för avel – och genbankfiske av laxungar)
1996	700 på spö	Preliminär siffra – många tillbakasatta, (laxfiskestopp 1 augusti – ingen för avel)

Årsmedelfångst på spö 1990 – 1996 = 341 laxar

En osedvanligt stor lax fångades den 2 september 1996: längd 135 cm – beräknad vikt 30-35 kilo.

Varför så många laxar?

God reproduktion beroende på genomfattande restaureringsåtgärder efter flottningen.

Fiskekortsförsäljning

Hittills varande rekord är från 1990. För 1996 är statistiken inte klar (laxfiskestopp den 1 augusti).

Sportfisket är självreglerande (som småviltjakt)

Ökad tillgång på lax ger en ökad fiskekortsförsäljning; mindre tillgång lax ger en minskad fiskekortsförsäljning. Vid sportfiske "tar" man inte lax som vid yrkesfiske. Sportfiskare kan

inte öka redskapsinsatsen vilket går bra vid yrkesfiske.

Nu väntar vi på beslutsfattarna

Vår lax fiskas upp i södra Östersjön. Lite eller inget blir kvar för älvarna. Svenskar fiskare svarar till mycket stor del för detta förhållande.

Jag skriver 1993 en artikel i den italienska sportfisketidningen PESCARE M&S om "Älven i skogen" – BYSKE IL FIUME DI FORESTA. Detta leder till att italienare kommer och sportfiskar i Byske älv! Så blir det laxfiskestopp från och med den 15 juni 1994!

1996 skriver en dansk sportfiskejournalist om "Vildmarkslaks" i Sportfiskaren, vilket leder till att danska sportfiskare besöker Byske älv – detta år är det laxfiskestopp den 1 augusti (10 augusti 1995)! Allt för att drivnätfisket på uppväxande lax ska kunna fortsätta!

I Kanada löser däremot staten in fiskelicenser yrkesfrihet för att sportfiskare i stället ska kunna komma och fiska på till exempel Newfoundland och Labrador-halvön. Detta fiske ger mer än det rena yrkesfisket.

I Byske älv måste också en laxtrappa till i Fällforsen!

För övrigt anser jag att drivnätgarnsfisket på uppväxande lax helt borde upphöra!

Sverige har skrivit på en FN-resolution som förbjuder det storskaliga drivnätgarnsfisket; något som också omfattar anadroma fiskar som lax. Men det bryr man sig inte om. Det finns tydligen mera intresse för frågan så länge det handlar om till andra länders drivgarnsfiske, t ex Japans. När det gäller resolutionens tillämpning på svenska fiskare är intresset mindre. (Av resolutionen framgår att den inte bara omfattar HIGH SEAS utan även inkluderar ENCLOSED SEAS AND SEMI-ENCLOSED SEAS! alltså även hav som Östersjön.)

Det handlar inte bara om att bevara en fiskart... utan alltså också om ett mycket stort ekonomiskt värde för fisketurismen i norrländska älvdalar.

Några iakttagelser som rör ekonomi runt fisketurism

Enligt Gösta Weissglas undersökning omsätter det idag blygsamma sportfisket två helårsarbeten i Byske älvdal.

Ett exempel:

När laxfiskestopp infördes från och med den 15 juni 1994 i de naturligt reproducerande laxälvarna så fick detta stora effekter för Byske camping. Stoppet medförde direkta avbokningar på uppemot 5 000 gästnätter vilket mot-

Fiskekortsförsäljningen		
3 000 fiskedygn många år fram t o m 1988		
1989	10 000 fiskedygn	
1990	16 000 fiskedygn	Relativt god laxtillgång
1991	13 533 fiskedygn	} Kvardröjande effekter
1992	11 381 fiskedygn	
1993	11 318 fiskedygn	
1994	7 626 fiskedygn	Laxfiskestopp 14 juni
1995	8 057 fiskedygn	Laxfiskestopp 10 augusti
1996	? fiskedygn	Laxfiskestopp 1 augusti (men god laxtillgång)
Nu också ökad tillströmning av utländska sportfiskare		
Beräkning: Dygnskort = 1 fiskedygn (Dygnskort= 50 kr) Veckokort = 5 fiskedygn (Veckokort= 150 kr) Årskort = 12 fiskedygn (Årskort= 300 kr)		

svarade 1 500 stugnätter. Detta motsvarade i sin tur 500 000 kronor (bara på boendet). Sett på vad Byske som samhälle gick miste om (människor spenderar ju pengar utöver boendet) så blev summan mer än 11 miljoner.

Det verkligen bortfallet blev ca 2 000 gästnätter. Exemplet visar vad laxfisketurism i redan på dagens relativt blygsamma nivå, kan betyda för ett samhälle som Byske.

(Källa: Erling Mikaelsson, Byske camping.)

Många sålda fiskekort

Fiskevårdsområdet sålde fiskekort för 190 000 kronor år 1990. Sannolikt är värdet fiskekortsförsäljningen något högre i år trots kortare fiskesäsong bl a genom högre fiskekortspriser. Laxfiskestopp hade ju införts från och med den 1 augusti (normalt skulle det ha varit fredningstid från och med den 15 september till och med den 14 oktober för lax och öring).

Nu väntar vi på beslutsfattarna

Vår lax fiskas bort i Södra Östersjön
 – Lite eller inget blir kvar till älvarna
 – Svenskar står till mycket stor del för detta

!Byske älv måste en laxtrappa till i Fällforsen

Det handlar inte bara om
 att bevara en fiskart...

...utan alltså också om ett mycket stort
 ekonomiskt värde för fisketurism i
 norrländska älvdalar

**För övrigt borde drivnätfisket på
 uppväxande lax helt upphöra**

Fisketurism i skyddad natur

Lennart Olsson,
direktör,
Getnö Gård,
Ryd

Sammanfattning

Getnö ligger i sjön Åsnen, Mörrumsåns vattensystem.

- Fisket är sedan urminnes tider av största betydelse för kringbygden.
- Det mycket goda fisket lockade biskopar, fogdar, kungar att besitta de bästa gårdarna och fiskevattnen.
- De flesta gårdarna runt sjön hade sin bärgning av fisket, bedrev, binäringsfiske eller husbehovsfiske. Ända in på 1900-talets mitt hade många mer än hälften av sina inkomster från fisket.
- Tiderna ändrades dock snabbt och efter kvicksilverkatastrofen på 1950-talet slutade folk äta insjöfisk.
- Fisket föll i träda, en negativ trend satte in, tusenbrödernas tid kom, fisket blev sämre och sämre, och därmed också till slut ointressant.
- Sportfisket började dock komma igång och enstaka eldsjälar försökte vända den negativa trenden med ideell fiskevård. För låga fiskekortpriser gav inte tillräckliga intäkter till effektiv fiskevård.
- Så småningom lyckades eldsjälarna dock vända trenden, högre kortpriser gav förutsättningar för god fiskevård, service, bättre fiske och därmed ökade intresset åter för fisket.
- Satsningen på turistsportfisket har börjat ge goda resultat och är nu inne i en utvecklingsfas som långsiktigt ger glesbygden ett bidrag till överlevnad, sysselsättning och blomstring.
- Sportfisket är turistnäringens viktigaste dragplåster och aktivitet. Sportfisket kan förlänga turistsäsongen med en till sex månader.
- Sportfisket kan utvecklas till en näring och därmed verka kompenserande i områden där yrkesfisket drabbats av problem.
- Sportfiskare är en bra målgrupp, de spenderar mera pengar än andra, bor ofta på hotell, i

stugor, på pensionat, handlar mera, är aktiva- re än andra. Fiskare är ej heller så väderbero- ende.

- Sverige måste därför satsa på fisketurismen på bred front i samverkan bl a genom:
 - A. Utbildning i service, språk, fiskevård, fiske.
 - B. God service, boende, pension och god information.
 - C. God fiskevård, i ren fin naturmiljö och rena vatten.
 - D. Aktörerna måste lära sig ta betalt. Ta bättre betalt (TBB)! är signalen från LRF.
 - E. Samverkan samhälle/näring.
- 63% av turistintäkterna går tillbaka till stat och kommun, som därför måste satsa i motsvarande grad och stötta denna nya näring.
- TOP 10 FISHING är på rätt väg, men behöver stöttning för att nå målet.
- Vi måste tänka om när det gäller fiskevården i våra fria fiskevatten. Även där krävs insatser! Fisketurismen kan då ge intäkter även där.

Vi måste lära oss vårda vår natur och våra fiskevatten – turisterna kommer inte till en nedskräpad försliten natur, inte heller till dåliga, nedmutsade fiskevatten!

Getnö Gård

Privat naturvårdsområde

Historia

Getnö Gård är i skrifterna känt redan år 1320, men fornminnen vittnar om att ön varit bebodd redan på stenålderstiden och vikingatiden. Biskopar, riddare, väpnare, konungar m fl ingår i den intressanta ägarelängden över Getnö. Konung Gustav Wasa beslag tog Getnö 1552 då fogdarna ville åt det goda lax- och ålfisket på Getnö. Tidigare hade biskopar och krigare haft detta fiske som en god inkomstkälla. Getnö har omväxlande varit frälse- och sätesgård och säteri fram till 1750, då först blev ofrälse bönder ägare. Nuvarande ägaren Lennart Olsson förvärvade Getnö 1967.

Natur

Getnö Gård är beläget på några halvöar med en egen arkipelag, i hjärtat av sjön Åsnen (155km²). Getnö landområde är cirka 500 hektar och vattenområdet cirka 1000 hektar. Områdets terräng är omväxlande med rullstensåsar från istiden när Åsnen var en issjö och en mycket stor fornsjö innan landhöjningen och sedermera sjösänkningar bildade de nuvarande grunda insjöarna.

Getnö har ett säreget sjölandskap med lum-miga stränder, lövängar, lövskog, barrskog i en skön naturmiljö med ett rikt, djur- och fågelliv. Getnö gränsar i norr och söder till flera naturreservat och fågelskyddsområden, vilket gör Getnö särskilt intressant för natur-, djur- och fågelälskare. Naturmiljön berikas med ett rikt djurliv av älg, rådjur, räv, hare, grävling, m fl. Jakten sker skonsamt som ett led i en långsiktig viltvård för att bibehålla en fin viltstam. Getnö är ett Eldorado för sportfiskare. Getnö är ett unikt naturparadis i hjärtat av det sydsmländska låglandet. Åsnens höjd över havet är 137 meter. Sjön Åsnens rika fågelliv är riksbekant och skyddat inom en rad fågelskyddsområden. Många ovanliga arter finnes som lom, fiskgjuse, häger, glada. Åsnen är ett av Europas fiskgjusetätaste områden. Havsörnen gästar sjön under vinterhalvåret och utfodras då av bygdens orntologer.

Sjön Åsnen och fisket

Åsnen är en näringsrik och fiskrik insjö i Mörrumsåns vattensystem, som fordom gav bönderna runt sjön av inkomst. Redan på 1140-talet tävlade biskopar och kungar om äganderätten till fisket. Laxen och ålen kunde då vandra fritt upp i Åsnen från Östersjön. Numera kommer dessa fiskar inte längre än till Svängsta där det finns ett definitivt vandringshinder.

Vattnet i Åsnen har alltid varit fritt från gifter, som kvicksilver och kadmium. ph-värdet ligger runt 7,0, fisk kan med välbehag ätas. Rikligt planktonliv gör fisken snabbväxande. Åsnens produktionsförmåga per hektar är hög. Medeldjupet är 3-4 meter men runt Getnö finnes djupare områden och vid Getnös nordspets är maxdjupet 14,2 meter. Den grova fisken samlas på Getnös lite djupare vatten under höst och vår. Åsnen har även klassats som ett riksintressant naturområde för både naturskydd och friluftsliv samt turism.

Vinterfisket i januari-februari med pimpel och sax är populärt. Sportfisket sker bäst från båt varvid de bästa fiskeplatserna kan nås. Trolling ger grova fångster och ofta rekordfiskar. Mete med levande betesfisk är en säker och populär metod, liksom spinn- och flugfiske. Flugfiske efter abborre ökar och blir en ny upplevelse för många. Långrevfiske efter ål och gädda i maj månad ger fantastiska fiskeupplevelser för den kunnige utövaren och är sedan gammalt en väl beprövad metod.

All fångad fisk kan frysas i frysboxar på plats. Rekordfångsterna registreras i Getnös fiske-dagbok. Rekorderna ger guldmedalj och diplom varje år. Kålsjön är en invallad vik av Åsnen med "Put and Take"-fiske. Inplantering sker, vid behov, årligen av öring, regnbåge, karp, signalkräftor m fl. För Kålsjön gäller särskilda bestämmelser för fisket.

Ett 30-tal båtar med utombordsmotorer finnes för uthyrning liksom kanoter, kajaker, cyklar och tennisbana. Särskilda regler gäller för naturvården, fågelskyddet och naturreservaten.

Målsättningen är att den sköna naturmiljön och det rena och fiskrika vattnet skall nyttjas förståndigt för att samtidigt kunna bibehållas för kommande generationer.

Fisketurism i fjällen Tjuonajokks vildmarkscamp

Ingemar Kristell,
arrangör,
Gällivare

Förutsättningarna för en hållbar utveckling av sportfisketurismen är begränsade därför att vi som verkar i branchen inte kan få egna upplåtelser av vatten.

Vi lägger ner stora pengar på att marknadsföra en produkt som vi sedan inte får kontrollera. Det kan inte vara rätt att vår natur nyttjas utan någon som helst tillsyn. Maskfiske, nätfiske och i vissa känsliga områden även vanligt sportfiske, i okontrollerad form, kan vara förödande för vår produkt. Näringen behöver stöd från myndigheter som länsstyrelse, kommuner och Fiskeriverket för att få en vettig och kontrollerad utveckling av områden för fisketurism.

Det förekommer systematiskt rovfiske med nät i många känsliga fjällvatten. Tyvärr sker detta helt lagligt. Myndigheterna måste våga ta tag i problemet.

Det ser eländigt ut längs många av våra mest kända fiskevatten; slitage, skräp, avverkad skog

m m. Vem bär ansvaret? Går problemen att lösa? Kan vi göra det nu? Vågar myndigheterna ge oss i näringen rätt att själv kontrollera den produkt som i framtiden kan sysselsätta många människor i glesbygden?

Vi har länge varit beredda att ta ansvar för det fiske och den natur som vi lever av. Bara i Norrbottens län skulle man lätt kunna skapa hundratals nya riktiga jobb i en *naturlig näring*, om man bara gav näringen de rätta förutsättningarna. Dessa jobb skulle till skillnad från jobb i industrin inte kosta många kronor att ordna.

Det enda som behövs är samma respekt och acceptans som för andra näringar. Hittar man brytvärda mineraler eller behöver man mer energi så tvekar man inte att gå in och förstöra vår natur. En kontrollerad fisketurism skapar sysselsättning i en "industri" där råvaran är oändlig – förutsatt att den vårdas rätt.

Kommunen och Fisketurismen

Mats Olsson,
fd kommunalråd,
Karlshamns kommun,
Karlshamn

Inledning

Blekinge är ett industrilän. Strukturförändringarna har satt djupa spår. Svängsta, en ort i Karlshamns kommun med 2 500 invånare, kan nämnas som exempel. Facit/Halda tillverkade där skrivmaskiner. År 1976 fanns det 1 200 anställda. Företaget glömde produktutvecklingen. I december 1993 fanns det 0 anställda.

“Aktion Blekinge”

Hela Blekinge engagerades på 1980-talet genom “Aktion Blekinge” för att finna alternativa sysselsättningar.

Ett exempel på “ny näring” blev fiskodlingar i havet och vattenbruk överhuvudtaget. Odling av laxfisk i havet skulle bli kombinationssysselsättning till annat fiske, jordbruk eller alternativ för de som slagits ut i industrin.

I dag finns endast ett fåtal odlingar kvar i Karlshamns skärgård. Dålig lönsamhet och miljöproblem har slagit ut de flesta.

Karlshamn tog chansen!

Slutet av 1980-talet och 1990-talet lanserades sportfisket och fisketurismen. Eftersom sportfisket var det snabbast växande fritidsintresset såg man möjligheten att utnyttja effekten av detta inom turismen. Det var sportfiskarna som lanserade idén och tyckte att kommuner skulle “hänga med”. Till sin hjälp hade man Jan Olsson, Göteborg, med lång erfarenhet från såväl Sverige som USA om hur fisketurismen kan utvecklas.

Naturliga förutsättningar

- Mörrumsån
- Havsfisket
- Många sportfiskevatten

Duktiga aktörer

- Kronolaxfisket i Mörrum
- Sportfiskarna i Hanöbukten
- Eriksberg
- ABU
- Kommunens turismansvariga (förstod kommunledningens signaler)
- Länsurismen

Aktörerna har gemensamt utvecklat

Trollingfisket:

Med Mörrumsfiskets premiärfiske 1 april som modell marknadsförs trollingen med en “Trollingfestival” i maj månad.

“Mun-till- mun-metoden” gör sedan resten av marknadsföringen tillsammans med journalister och sportfisketidningar.

Sportfiskepaket:

Det ska vara enkelt att beställa fiske, boende och aktiviteter. Man har inventerat och engagerat allt fiske i länet.

Sportfiskecenter i Karlshamn-Blekinge:

Ett sportfiskecenter håller på att etableras i Vaggahamne, kommunen är huvudansvarig. Sportfiskare och sponsorer medverkar. Även här har Jan Olsson medverkat. EU-bidrag har erhållits.

Fisketurism baserad på lokala förutsättningar

Jan Salomonsson,
VD,
Tännäs Fiskecentrum AB,
Tännäs

Tännäs ligger vid Klarälvens källflöden. Klarälven med Götaälv är Sveriges längsta flod och mynnar i havet vid Göteborg. Fisket har alltid haft stor betydelse. Redan på 1800-talet fanns anställd fisketillsynsman. Tännäs var först att bilda fiskevårdsförening i Jämtlands län.

Idéen med Fiskecentrum är att sammanföra allt som har med fiske och fisk att göra i ett centrum med lokalt ägande och anpassat till de lokala förutsättningarna. Verksamheten drivs idag av ett av Tännäs Fiskevårdsområdesförening helägt aktiebolag, Tännäs Fiskecentrum AB. Bolagets verksamhet omfattar mycket mer än att "bara" förvalta fisket. Föreningen har tidigare tvingats driva ett principellt mål om moms i länsrätten eftersom det många gånger är oklart vad som gäller för en fiskevårdsområdesförening. Ett aktiebolag har klarare regler och passar därför bättre för verksamheten, en mer inarbetad praxis m m.

Verksamheten består av många bitar: Kortförsäljning, egna och angränsande kortområdens (även norska sidan), sportfiskebutik, båt- och kanotuthyrning, Rogens naturrum, fiskodling, kalkning, vattenkemiska undersökningar, stuguthyrning, förvaltning av fiske och naturreservat, kurser, utbildning, praktiskt arbete inom forskningsprojekt m m.

Lokala förutsättningar

- Bland annat gott om vatten inom Tännäs fiskevårdsområde med mellan 700 och 800 sjöar (enligt definitionen sjö = vattenspegel på 1 hektar eller större).
- Lokal tradition med en ganska gammal sportfisketurism.
- Viktigt att klarlägga rättsfrågor om fiskerätt och annat. Ägande i form av lokala fiskerättsägare via fiskevårdsområdesförening och helägt aktiebolag är en förutsättning. Förmodligen är det ej möjligt med något enskilt eller samhälleligt ägt företag.

Naturupplevelse viktig för besökare

- Nationalpark/reservat både hot och möjlighet.
- Vattenkraftsutbyggnad är ej någon "grön" el för fisketurismen.
- Kalkning måste fortgå och kostar betydligt mer i fjällområden med stora väglösa områden där helikopter måste nyttjas.

Frågan om natur- och miljövärd är alltid en åsikts- och bedömningsfråga, det finns inga absoluta svar.

Fiskeriverket, Fisketurismen och Framtiden

Per Wramner,
Generaldirektör,
Fiskeriverket,
Göteborg

“Fiskeriverket har ansvaret för fiskets utveckling i Sverige. Detta ansvar omfattar såväl yrkesfiske som sport- och husbehovsfiske. Ansvaret för fisketurismens utveckling delar vi med bl a Turistdelegationen. Fiskeriverkets huvudintresse utgörs av resursen och hur den uthålligt skall kunna nyttjas. När det gäller fiskevattnens

Rätt skött är fiskeresursen förnybar, misskött förstörs den.

avkastning, fiskbeståndens sammansättning osv vill jag hävda att det på de flesta håll i Sverige finns förutsättningar för en utvecklad fisketurism.

Som nationell fiskemyndighet är det vårt huvudansvar att se till att våra fiskeresurser används

på ett uthålligt sätt. I det ansvaret så ligger också att se till att alla får en ökad medvetenhet om resursens uthållighet och möjligheter att bestå. Rätt skött är fiskeresursen förnybar, misskött förstörs den och är inte till nytta för någon.

Jag måste understryka att någon massturism kan fisketurismen aldrig bli. Resursen är som nämnts begränsad. Skydd av den biologiska mångfalden är något som är viktigt och i allt högre grad måste prägla vårt fiskevårdsarbete. Fiskevården måste få ett tydligare inslag av naturvård. Inte minst gäller det att i första hand satsa på en naturlig förnygring, inte utsättning även om det också måste till i vissa fall. Fiskevattnens produktionsförmåga måste i fortsättningen vara utgångspunkten för vår planering och vårt nyttjande. Fiske får inte innebära ett ohämmat och ansvarlöst utnyttjande, det måste istället vara en fråga om ett ansvarsfullt nyttjande, en hushållning med en förnybar naturresurs. Ett fritt fiske som vi har längs våra kuster och i de stora sjöarna måste innebära ett ökat ansvarstagande av varje fiskare, speciellt om vi vill undvika särskilda regleringar. Likaså måste varje fiskevårdsområde inse detsamma och organisera sitt fiske med utgångspunkt från fiskevårdens krav.

Jag vill också understryka vikten av att resursplaner utvecklas, särskilt i områden med ett attraktivt och omfattande fiske. Vi fick fina exempel på sådant arbete ifrån Jämtland. Och

det är en naturlig uppgift för länsstyrelserna och de regionala intressenterna i övrigt.

Inom Fiskeriverket är vi väl medvetna om svagheterna med den svenska turistfiskeprodukten. Vi måste erkänna att den långt ifrån är väl utvecklad i alla avseenden. Den kan inte alltid svara upp mot det som efterfrågas. Å andra sidan har vi lagt en värdefull grund, bl a genom att vi har lyckats bilda så många fiskevårdsområden och på den grunden tror jag att det finns förutsättningar att snabbt få till stånd en utveckling. Vi måste utveckla fiskevattnen och vi måste utveckla allt runt omkring dem för att ta emot de fiskande. Jag skulle vilja understryka några, som jag tycker, viktiga aspekter på fisketurismen, som har kommit fram på konferensen idag.

För det första vad ger fisketurismen? Jag tycker att de många positiva exempel, som vi har fått här idag på vad fisketurismen verkligen kan ge, visar på den stora potential när det gäller en framtida utveckling som finns här. Vi vet också från utländska erfarenheter, som vi inte har fått så mycket av här, att man kan åstadkomma väldigt mycket, men det krävs satsningar, framför allt gäller det laxfisk, men också övriga arter och särskilt i sådana bygder där selsättningen är ett allvarligt problem. Jag tänker på glesbygd, på kusterna, skärgårdsområdena, norrländska älvdalarna osv.

För det andra tycker jag vi ska komma ihåg, och det har framgått tydligt, att fisketurismen har ett högt förädlingsvärde där själva fiskets andel oftast är liten. Det finns många vinnare i en utvecklad fisketurism som vi har hört, handelsboden, stugbyn, tillsynsmännen, bensinstationen, städerskan, båtuthyraren, rumsuthyraren m fl. Allt detta innebär att jobb skapas, särskilt i utpräglade glesbygder. I den mån vi lyckas med satsningarna internationellt, innebär det ju också ett inflöde av utländsk valuta ovanpå allt det andra.

Fisketurismen har ett högt förädlingsvärde

Vad kan vi då göra för att utveckla sportfisketurismen eller fisketurismen i allmänhet. Det grundläggande som jag redan har antytt är naturligtvis att förstärka och förbättra produktutvecklingen och där tror jag att beståndsvården är A och O. Men vi måste också tänka på den övriga fiskevården och miljövården som kalkning och annan vattenvård. Jag tror det är viktigt att ha en fast organisation med fiskevårdsområdesföreningar och liknande. Vi måste ha en fungerande tillsyn och jag vill i det sammanhanget också skjuta in, med anledning av frågor som varit uppe, vilka principer som gäller för reglering av fisket.

Fiskeriverket som statlig myndighet har att tillämpa de lagar som finns och att leva upp till de intentioner, riktlinjer och liknande som kommer från statsmakterna, från riksdagen och regeringen. Vi skall alltså tillämpa en angiven politik och det som jag särskilt tänker på är reglerna för fiskebestämmelser. Det är nämligen så att de är till för att reglera fisket utifrån fiskevårdens krav.

Fiskereglerande bestämmelser är till för fiskevården.

Vi ska införa de regleringar som är nödvändiga för att få till stånd en bra fiskevård, för att få till stånd största möjliga långsiktiga avkastning av våra fiskbestånd. Men att reglera fisket för att gynna en viss kategori framför en

annan, t ex spöfiskare framför nätfiskare, det ligger icke inom våra möjligheter. Det är väldigt viktigt att komma ihåg att fiskereglerande bestämmelser är till för fiskevården. Sedan kan de ju också i praktiken få en fördelande effekt, men vi använder inte mandatet vi har att utfärda fiskeregleringar för att åstadkomma en ändrad fördelning mellan olika kategorier fiskande. Det har uttryckts krav på detta från flera håll, men ni ska vara medvetna om, och jag trodde faktiskt att kunskapen om detta var mera utbredd, att den möjligheten finns inte.

Utöver beståndsvården är det naturligtvis viktigt att utveckla servicen. Där skulle jag vilja använda uttrycket lämplig eller lagom service.

Det finns inte så få exempel på att man har investerat i för mycket service. Man ska ha en servicenivå som är anpassad efter hur basprodukten ser ut och efter hur besökarna ser ut. Det är en stor skillnad mellan en vildmark och en tätort. Det är stor skillnad mellan fiske som riktar sig till barnfamiljer och fiske som riktar sig till flugfiskespecialister. Här tror jag det krävs mer av planering, att man har tänkt efter före innan man satsar.

Man måste utveckla och förbättra marknadsföringen.

Sedan tror jag för det tredje, när det gäller produktutveckling, på att in-

ordna fisketurismen i annan turism och på att samordna bättre, det kan gälla transporter och annat.

Som nästa huvudpunkt menar jag att man måste utveckla och förbättra marknadsföringen men det kan man inte göra förrän man har en bra produkt, ett genomtänkt koncept, som vi har hört från flera håll. Den effektivaste marknadsföringen är faktiskt att ha en bra produkt att erbjuda. Mun-till-mun metoden är det viktigaste marknadsföringsinstrumentet, inte minst i fiskesammanhang.

Jag tror att vi måste försöka få till stånd ett förbättrat samarbete inom marknadsföringen när det gäller fisketurism – inte minst regionalt, men också förbättra samarbetet med andra delar av turismen. Vidare tror jag rent allmänt att vi måste sträva efter att förbättra integrationen av olika aspekter. Många aspekter, som är dåligt koordinerade med varandra, påverkar fisketurismen vilket hittills försvårat utvecklingen. Det gäller biologi, ekonomi, miljövård, planering, marknadsföring osv. Vi måste sträva efter att mer utveckla fisketurismen i ett näringspolitiskt perspektiv och låta den integreras i den allmänna samhällsplaneringen.

Fisketurismen får inte vara ett dragplåster för turister i allmänhet. Den måste inordnas som en tydlig del i det turistkoncept som flera talare berört, nämligen att resa, att göra, att bo, att äta. Sedan vill jag också understryka att fis-

keturism inte enbart riktar sig till sportfiskare, det finns även andra grenar av fisket, som har mycket att erbjuda och kan locka turister.

Avslutningsvis, hur går vi konkret vidare efter det här avstampet, som jag tycker har varit mycket lyckosamt och som vi är mycket nöjda med? Här måste givetvis följa en fortsättning! Vi har idag bara kunnat ge en översiktlig bild av fisketurismens grundstenar och genom några exempel kunnat antyda en del framtida färdvägar.

Sammanfattningsvis gäller det nu att ytterligare utveckla den turistfiskeprodukt som vi har, dels ur ett resurshållnings- eller fiskevårdsperspektiv, dels ur ett näringspolitiskt perspektiv. En del har förvisso gjorts som vi har hört, men mycket återstår. Fiskeriverkets ambition inom det här området är att fortsättningsvis på olika sätt verka för en utveckling, som leder till att vi kan erbjuda starka fisketuristprodukter, naturligtvis med särskilt hänsynstagande till de resursmässiga utgångspunkterna. Jag säger det en gång till, fiskevården är ju själva grunden för arbetet.

Efter en utvärdering av den här konferensen, kommer vi att återkomma i olika former. Bland annat planerar vi i samråd med de regionala myndigheterna att anordna regionala konferenser liknande den här men som mer direkt berör verksamheten i en region och riktar sig till dem som är verksamma i den regionen. Vi vill givetvis fortsätta vårt nära och goda samarbete med Turistdelegationen. De båda myndigheterna kommer nu att i mån av resurser och möjligheter gå vidare med det här utvecklingsarbetet tillsammans. På Fiskeriverket är det vår resurs- och miljöavdelning, med Curt Johansson som chef, som närmast ansvarar för arbetet.

En sista fråga, orkar vi nu med det här? Fiskeriverket har ju mycket hårda sparkrav på sig inför 1997. Jag kan bara lova att vi ska göra vårt bästa och vill samtidigt framhålla att regering-

en i budgetpropositionen inför nästa år särskilt framhöll fisketurismen som ett prioriterat område för verket. Inte högsta prioritet, det har givetvis EU-arbetet, men i prioritetsskassen därunder. Låt mig citera: "Insatser för utveckling av fritidsfiske och fisketurism bör beaktas men med hänsyn till tillgängliga resurser och EU-fiskepolitikens krav." Sedan fortsätter man "Fritidsfisket och fisketurismens utvecklingspotential är en fråga, som även berör regionala och lokala aktörer, bl a länsstyrelserna". Således har också länsstyrelserna fått ett ord på vägen ifrån regeringen om att satsa på det här området.

Som sagt var, Fiskeriverket kommer att göra sitt bästa för att leva upp till statsmakternas intentioner. Tack!"

Det gäller nu att utveckla vår turistfiskeprodukt.

Turistdelegationen och fisketurismen

Göte Ekström,
direktör,
Turistdelegationen,
Stockholm

Turistdelegationen är en relativt ny statlig myndighet. Vi har funnits sedan den 1 juli 1995. Normalt är det så att när regeringen inrättar en myndighet så gör man det av ett eller två skäl. Antingen så har man ett stort regelverk som skall förvaltas och tillämpas eller också har man en stor hög med pengar som ska fördelas. När det gäller Turistdelegationen så har vi vare sig något regelverk att förvalta eller några pengar att fördela.

Turistdelegationen är en myndighet som har i uppgift att jobba med policier och strategier för att samarbetet skall fungera på ett bra sätt mellan myndigheter och turismens olika aktörer, det är vår roll i det här sammanhanget.

Annika Åhnberg underströk i mörse att näringsperspektivet är A och O för att turism ska kunna utvecklas. För den sakens skull så har vi under 1996 arbetat med att ta fram ett handlingsprogram för utveckling av svensk turism. I handlingsprogrammet pekar vi på ett antal grundläggande strategier för utveckling av svensk turism. Vi har gjort det efter att ha åkt land och rike runt, träffat massor av människor i myndigheter, i företag, i regioner runtom i landet, och i stora som små kommuner. Vi har kommit fram till några grundläggande tankar som är ganska allomfattande, men som också innebär att om alla tillämpar dem så drar vi åt

samma håll. Vi ska inte gå igenom dem här, eftersom punkterna har motiverats av andra talande här idag.

Turistdelegationen uppgift är att ta fram strategier, vilket innebär att vi varken driver egna projekt, utvecklar egna produkter, eller genomför marknadsföringskampanjer. Vi försöker genom vår roll och samverkan med alla aktörer skapa en process som har sin grund i näringen, hos dem som ska möta kunderna, de som ska möta gästerna. För att åstadkomma detta måste man ha gemensamma riktlinjer.

Det är oerhört viktigt att man ser det här som en process. Alla ni från olika delar av landet som är här, har pekat på er egen roll och era egna initiativ, det som är A och O för turism i allmänhet och fisketurism i synnerhet. Det är när detta fullföljs som den här konferensen kan resultera i en långsiktigt positiv utveckling.

Det är som Per Wranner sa: –Den här utvecklingen måste fortsätta, i en fortsatt dialog, fortsatt samtal och i fortsatta resonemang som är mer konkreta än de som vi har kunnat föra i dag. Som jag ser det kan de samtalen föras regionalt och lokalt tillsammans med enskilda fiskecamper eller anläggningar. Det måste handla om näringsutveckling, om miljön, naturvårdsperspektiv, dvs grundläggande förutsättningar för fisketurism överhuvudtaget. Att det finns

fisk i vattnet, att vattnet är rent, att miljön runtomkring är behaglig, tillgänglig, trevlig och inte smutsig. Det handlar om att på dessa grundvalar utveckla produkten, i nära samarbete mellan företag och offentliga aktörer, eftersom grundförutsättningarna ofta förvaltas av offentligheten. Företagen måste vara de som möter kunderna och gästerna.

Det gäller att bestämma målgrupp och utveckla produkten efter de krav som följer av detta. Sedan gäller det att gå vidare och

Strategier för utveckling av svensk turism

- Långsiktigt hållbar utveckling
- Företagandet behöver stabila och konkurrenskraftiga villkor
- Rese- och turistindustrin är en samlad näring
- Nätverk för resmål och teman
- Kundorienterad produktutveckling och marknadsföring
- Kvalitet skall vara vägledande i alla led
- Turismen utvecklas genom kunskap och kunnighet

föra resonemang om vilka som är säljkanalerna för dessa målgrupper.

Hur kan vi då arbeta ihop med Turistrådet, det bolag staten äger tillsammans med turistnäringsen för marknadsföringsinsatser? Hur kan deras tio utlandskontor, som Jan Gunnarsson berättade om hjälpa till att hitta vägar så att man konkret når ut till kunderna, eller hur man kan lära sig använda egna kanaler så man kommer fram?

Diskutera konkret hur man kommer ut är den tredje punkt jag tycker man ska fundera över. En fjärde fråga som kan föra fisketurismen framåt är att arbeta med tilläggsprodukter för familjemedlemmar som kanske inte har fisket som sitt enda intresse eller för fiskaren som vill

göra mer under sin vistelse än att bara fiska. Söka olika vägar för att komma fram och få en fullödig produkt som passar.

Det är viktigt att vi förmår ta bra betalt för vår produkt. Det är först då som man långsiktigt kan utveckla produkten på ett sätt så att den står sig i längden och inte bara upplevs som en belastning för de människor som bor i ett område.

Jag tror att svensk fisketurism har stora möjligheter att komma framåt. Det representerar en viktig och central profil för Sverige. Naturen, miljön och fisket är symboler för detta. Den här konferensen bör kunna bli en start i en mycket, mycket bra utveckling för svensk fisketurism.

Fiskeriverket, den centrala statliga myndigheten för fiskevård och fiske i Sverige, skall verka för en god fiskevård, en effektiv fiskeriering och ett utvecklat fritidsfiske. Genom en ansvarsfull hushållning med fisktillgångarna och en väl avvägd fiskevård samt omsorg om vattnen skall förutsättningar skapas för ett långsiktigt fiske av olika slag.

Fiskevård är en viktig del av den samlade miljövården. Fiskeriverket har ett övergripande ansvar för fiskevården i Sverige vilket bl. a. innebär att bevara och förbättra miljön för olika fiskarter och på så sätt skapa förutsättningar för ett starkt och utvecklat fiske, yrkesfiske såväl som fritidsfiske. Yrkesfisket ger folkhushållet värdefulla livsmedel och sysselsättning i utpräglade glesbygdsområden. Fritidsfisket är en folkrörelse av stor social och ökande ekonomisk betydelse som direkt och indirekt ger inkomster och sysselsättning över hela landet.

Rapporter, Reports

Lilla Bommen 6 • Box 423 • 401 26 Göteborg.
Tel: 031-63 03 00 • Fax: 031-15 65 77